

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства

за матеріалами акціонерного товариства «Перший київський
машинобудівний завод», м. Київ

Студентки 2 курсу 3 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Фінансовий
менеджмент»

Кучеренко Руслани
Олексіївни

Науковий керівник –
д-р екон. наук, проф.

Бланк Ігор
Олександрович

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Бланк Ігор
Олександрович

Київ 2018

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність поняття фінансового стану підприємства та характеристика його основних елементів.....	7
1.2. Система оцінки фінансового стану підприємства.....	14
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ПКМЗ» М. КИЄВА.....	28
2.1. Оцінка фінансової стійкості підприємства.....	28
2.2. Оцінка платоспроможності підприємства.....	39
2.2. Оцінка рентабельності активів і капіталу підприємства.....	44
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ПРОЕКТУ ПЛАНУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	55
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	84

АНОТАЦІЯ

Кучеренко Р.О. «Комплексна оцінка фінансового стану підприємства» (за матеріалами АТ «ПКМЗ», м. Київ). – Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізація «Фінансовий менеджмент» – Київський національний торговельно-економічний університет – Київ, 2018.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено теоретичним, методичним та практичним аспектам комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Представлена робота дозволяє дослідити основні засади, методи та засоби визначення оцінки фінансового стану підприємства та основних його елементів.

Ключові слова: фінансовий стан, елементи фінансового стану, оцінка фінансового стану, фінансова стійкість, платоспроможність, рентабельність.

ABSTRACT

Kucherenko R.O. «Comprehensive assessment of the financial state of an enterprise» (based on the materials of JSC «FKMBP», Kyiv). – Manuscript.

Final qualifying paper on the specialty 051 «Economics», specialization «Financial management». – Kyiv National University of Trade and Economics. – Kyiv, 2018.

The final qualifying paper is devoted to theoretical, methodological and practical aspects of comprehensive assessment of the financial state of an enterprise. It allows investigating the basic principles, methods and means of determining assessment of the financial state of an enterprise and its main elements.

Key words: financial state, elements of the financial state, assessment of the financial state, financial stability, solvency, profitability.

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання кожна економічна структура, яка здійснює фінансово-господарську діяльність має забезпечувати такий стан своїх фінансових ресурсів, за якого вона би стабільно зберігала здатність безперервно виконувати всі свої фінансові зобов'язання, при цьому отримуючи економічний ефект. Саме фінансовий стан є найважливішою характеристикою економічної діяльності підприємства. Проведення комплексної оцінки фінансового стану є актуальним на сьогоднішній день, оскільки з одного боку вона є результатом діяльності підприємства, а з іншого боку - визначає передумови його подальшого розвитку. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу, що дає можливість забезпечити ідентифікацію його місця в економічному середовищі. За допомогою комплексної оцінки фінансового стану визначається реальна та потенційна фінансова спроможність підприємства та його потенціал у діловій співпраці. Адже основна задача оцінки фінансового стану - показати стан підприємства для внутрішніх та зовнішніх споживачів.

Серед науковців, які займалися досліджуванням поняття «фінансовий стан» підприємства, слід виділити таких як Савицька Г.В., Дем'яненко М.Я., Бланк І.О., Білик М. Д., Чумаченко М.Г., Мец В.О., Верхоглядова Н.І., Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Гринюк Н.А., Базилінська О. Я., Поддєрьогін А.М. , Партин Г.О., Загородній А.Г., Філімоненко О.С., та багато інших.

Метою дослідження є узагальнення теоретико-методичних підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства.

У відповідності до визначеної мети у випускній кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено такі *завдання*:

- розкрити сутність поняття «фінансовий стан» підприємства;
- визначити основні елементи фінансового стану та їх характеристику;

- дослідити методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства;
- проаналізувати основні показники фінансового стану акціонерного товариства «Перший київський машинобудівний завод» за 2014-2017 рр.;
- виявити резерви покращення фінансового стану АТ «ПКМЗ»;
- розробити проект плану формування фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» на плановий рік.

Об'єкт дослідження є процес оцінювання фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» та розробка проекту плану формування фінансового стану на плановий рік.

Предмет дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти комплексної оцінки фінансового стану підприємства.

Емпіричною базою дослідження є матеріали фінансової звітності акціонерного товариства «Перший київський машинобудівний завод» (АТ «ПКМЗ»). Товариство створене у 1882 році. Засновником є держава в особі Міністерства машинобудування, військово-промислового комплексу та конверсій України. АТ «ПКМЗ» має дворівневу організаційну структуру: головна компанія у формі приватного акціонерного товариства і шість дочірніх підприємств, створених на базі структурних підрозділів підприємства згідно наказу ФДМУ.

Юридична адреса: м. Київ, проспект Перемоги, 49/2. Основною діяльністю підприємства є виробництво інших машин і устаткування спеціального та загального призначення для переробки гуми, пластмас і їх відходів, та надання в оренду й експлуатацію власного нерухомого майна. Товариство має висококваліфікований інженерно-технічний персонал, робітників широкого профілю та високої кваліфікації. Середня кількість працівників - 372.

Підприємство за останні роки має чисті збитки у своїй діяльності, і в 2017 році він становив 35505 тис.грн. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2017 році становить 59277 тис.грн., валовий прибуток

– 39181 тис.грн.

Для досягнення поставленої у роботі мети використовувались наступні *методи дослідження*: аналіз фінансових коефіцієнтів (R-аналіз) та горизонтальний аналіз - для оцінки показників фінансового стану та їх динаміки впродовж років, метод порівняння - для порівняння абсолютних величин, метод спостереження, факторний аналіз - для дослідження впливу чинників на фінансовий стан підприємства, економіко-математичні методи при плануванні прибутку підприємства, та інтегральний аналіз – для визначення ймовірності загрози банкрутства. Були використанні наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: MicrosoftWord та MicrosoftExcel.

При написанні даної роботи *інформаційною базою дослідження* вибраної теми стали навчальні посібники, підручники, наукові статті, опорні конспекти, інтернет-джерела та фінансова звітність акціонерного товариства «Перший київський машинобудівний завод» за 2014-2017рр.

Практичне значення результатів проведеного дослідження спрямоване на покращення фінансового стану підприємства, пошук резервів зростання обсягу прибутку у плановому періоді та розробку проекту плану формування фінансового стану АТ «ПКМЗ» на плановий рік (довідка від 01.10.2018 року).

Апробація результатів дослідження. За результатами проведеного дослідження опубліковано наукову статтю на тему «Характеристика видів фінансової стійкості підприємства», яка увійшла у збірник наукових статей студентів КНТЕУ «Економіка і фінанси підприємства» (Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018 р.)

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, 5 підрозділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків.

Робота викладена на 84 сторінках комп'ютерного тексту, містить 19 ілюстрації, 40 таблиць, 27 формул, 4 додатки, список використаних джерел налічує 48 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність поняття фінансового стану підприємства та характеристика його основних елементів

На сьогоднішній день в Україні відбуваються глибокі політичні та економічні зміни зумовлені певним станом економіки. У сучасних умовах кожне підприємство, організація чи компанія повинні чітко дотримуватися умов введення бізнесу, мати поставлену мету, правильно оцінювати свій виробничий та економічний потенціал, та вміти правильно сформулювати стратегію свого подальшого розвитку. Для того щоб, правильно приймати управлінські рішення, оцінювати реальні шанси на успіх у конкурентній боротьбі підприємствам необхідно вміти грамотно оцінювати свій фінансовий стан, адже саме цей стан є одним з найважливіших характеристик діяльності підприємства.

Підприємства, які працюють в умовах ринкових відносин, несуть повну відповідальність за своїми зобов'язаннями перед ланками фінансово-кредитної системи, постачальниками, своїми працівниками, а також за результати своєї виробничо-фінансової діяльності [41, ст.334].

На діяльність та розвиток підприємства у сучасних ринкових відносинах впливають велика кількість факторів, які мають негативний вплив на організацію фінансових відносин, знижують можливості збільшення фінансових ресурсів, і як наслідок, зменшується можливість фінансування для вирішення економічних та соціальних питань. У цих умовах дуже важливим для підприємств виступає проведення комплексної оцінки фінансового стану з метою виявлення резервів збільшення фінансових ресурсів [41, ст.349].

Для початку необхідним є уточнення сутності поняття «фінансовий стан» підприємства та визначення елементів, які його охарактеризовують та за допомогою яких, здійснюється подальша оцінка.

Аналізуючи вітчизняну літературу, можна зробити висновок, що єдиного визначення поняття фінансового стану не існує. Адже, зміна умов господарювання створює передумови для удосконалення поняття, тому багатогранність визначень полягає саме в індивідуальному баченні сутності. Характеристика визначень фінансового стану, що використовуються в сучасних літературних джерелах, наведена в таблиці 1.1.

Серед науковців та економічних діячів, які досліджували фінансовий стан підприємств, слід виділити таких як Савицька Г.В., Дем'яненко М.Я., Бланк І.О., Білик М.Д., Чумаченко М.Г., Мец В.О., Верхоглядова Н.І., Поддєрьогін А.М., Партин Г.О., Загородній А.Г., Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Гринюк Н.А., Базилінська О.Я., Поддєрьогін А.М. та багато інших.

Таблиця 1.1

Підходи до трактування сутності поняття «фінансовий стан»

Автор	Трактування поняття
Савицька Г.В.	Складна економічна категорія, що відображає на певний момент стан капіталу в процесі його кругообороту і здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку [22, ст.577].
Дем'яненко М.Я.	Комплексне поняття, що відображає якісну сторону виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства [9, ст.507].
Бланк І.О.	Рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання [3, ст.487].
Білик М.Д.	Реальна (фіксована на момент часу) і потенційну фінансову спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою [2, ст.122].
Чумаченко М.Г., Мец В.О., Верхоглядова. Н.І.	Показник його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами [42, ст.318] [45, ст.204] [6, ст.7-8].

Продовження табл. 1.1

Автор	Трактування поняття
Поддєрьогін А.М., Партин Г.О., Загородній А.Г.	Комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [19, ст.282] [40, ст.204].
Базилінська О.Я.	Характеризується сукупністю показників, що дають можливість оцінити наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів [38, ст.6].
Семенов А.Г., Єропутова О.О., Лисенко А.В.	Характеризується системою показників, що відображають стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання фінансувати свою діяльність на фіксований момент часу [23, ст.50].
Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М., Гринюк Н.А.	Комплексне поняття, яке розкриває результат взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємств, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів [14, ст.319].
Філімоненко О.С.	Рівень його забезпеченості відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями [41, ст.334].
Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І.	Наявність у підприємств, фірм, компаній, підприємців та ін. фінансових ресурсів і грошових коштів, необхідних для раціональної господарської діяльності, грошових розрахунків з іншими суб'єктами господарювання та державними органами [17, ст.508].

Джерело: розроблено автором на основі використаних джерел

Думки вчених мають як свої спільні, так і свої відмінні риси. Тому розглянемо найбільш розповсюджені визначення даного поняття.

Базилінська О.Я. охарактеризовує поняття: «Фінансовий стан - це сукупність показників, що дають можливість оцінити наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів». Основним недоліком до трактування даного визначення є те, що автор не розглядає «фінансовий

стан» як комплексне поняття, а лише показником наявності фінансових ресурсіву підприємства, таке визначення не розкриває повністю економічну сутність [38, ст.6].

Досить суперечливим є визначення фінансового стану підприємства наведене авторами Чумаченка М.Г., Меца В.О. та Верхоглядової. Н.І. За їхнім визначенням: «Фінансовий стан підприємства» - це показник його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та іншими підприємствами. Вони розкрили сутність поняття виділивши тільки певні елементи, що не розкриває повністю суть фінансового стану, адже воно є більш змістовним поняттям [45, ст.204] [42, ст.318] [6, ст.7-8]

Варто звернути увагу на визначення таких авторів як Поддєрьогін А.М., Партин Г.О., Загородній А.Г., Лігоненко Л.О., Гуляєва Н.М. та Гринюк Н.М., які на нашу думку цілком повністю розкривають суть даного поняття. «Фінансовий стан» - це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [19, ст.282] [40, ст.204] [14, ст.319].

Так, Бланк І.О. розглядає поняття «фінансовий стан» як рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання [3, ст.487].

Савицька Г.В. розглядає «фінансовий стан» - як стан капіталу в процесі його кругообігу та визначає дане поняття як складову економічної категорії. Особливість відповідного трактування полягає в тому, що автор вперше визнає фінансовий стан економічною категорією та підкреслює, що дана категорія відображає стан капіталу у процесі його кругообігу і спроможність підприємства до саморозвитку саме на фіксований проміжок часу [22, ст.577].

Повторивши та дещо доповнили визначення Савицької Г.В., науковці Семенов А.Г., Єропутова О.О. та Лисенко А.В. На їх думку, «фінансовий стан»

– це система показників, що відображають стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання фінансувати свою діяльність на фіксований момент часу [23, ст.50].

Зокрема більш розгорнуте визначення поняття «фінансовий стан» підприємства наведено у фінансовому словнику - довіднику Дем'яненка М.Я., де серед його характеристик на перший план виступає якісна сторона діяльності підприємства. «Фінансовий стан - це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації усіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу» [9, ст.507].

Слід виділити таке трактування фінансового стану, яке розглядається з точки зору наявності у підприємства фінансової спроможності забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, задля здійснення господарської діяльності, підтримки нормального режиму роботи та своєчасного погашення зобов'язань. Такої думки підтримуються автори Білик М. Д., Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А. та Юрій С.І. [2, ст.122] [17, ст.508].

Автор Філімоненко О.С. під фінансовим станом розуміє рівень його забезпеченості відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями [41, ст.334].

Отже, виходячи з огляду літературних джерел, можна запропонувати власне визначення фінансового стану підприємства. На мою думку: «Фінансовий стан» - це комплексне поняття, яке узагальнює та утворює результат всієї діяльності підприємства в фінансово-економічній сфері та відображає економічні можливості підприємства через систему показників, які

показують наявність, розміщення та використання фінансових, матеріальні та інших ресурсів підприємства.

Кожне підприємство повинно прагнути до позитивного фінансового стану, тобто до створення достатнього обсягу фінансових ресурсів, що виступає гарантом своєчасності розрахунків із постачальниками, бюджетом та іншими ланками фінансової системи, подальшого економічного та соціального розвитку [41, ст.334].

Серед спільних рис визначення поняття «фінансовий стан» можна виділити те, що переважна більшість науковців на перший план висуває таку характеристику фінансового стану, як сукупність елементів та їх показників, які необхідні для оцінки та аналізу фінансового стану.

Тому розглядаючи фінансовий стан як систему, можна виокремити окремі його складові (елементи), оцінка яких, по суті, і є оцінкою фінансового стану підприємства (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Основні елементи, що визначають фінансовий стан підприємства [31, ст.188] [14, ст.320]

1. Показники фінансової стійкості. Фінансова стійкість це головний компонент загальної стійкості підприємства, який являє собою об'єкт фінансового управління господарською діяльністю та характеризує такий стан фінансових ресурсів, їх формування, розподіл та використання, що забезпечує

пропорційний, збалансований розвиток підприємства при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах припустимого рівня ризику, коли вкладені в підприємницьку діяльність ресурси окупаються за рахунок грошових надходжень від господарювання, а отриманий прибуток забезпечує самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів [14, ст.320] [41, ст.344].

Фінансово стійким є підприємство, яке за рахунок власних коштів покриває значну частку активів, не допускає невинуватеної дебіторської та кредиторської заборгованості та своєчасно розраховується по своїх зобов'язаннях [31, ст.193].

2. Показники платоспроможності та ліквідності. Ліквідність стосується наявності грошових коштів у найближчому майбутньому після виконання фінансових зобов'язань даного періоду. Платоспроможність стосується наявності грошових коштів упродовж більшого періоду для вчасного виконання фінансових зобов'язань [29, ст.53].

Платоспроможність ілюструє надійність підприємства, оскільки є характеристикою його фінансового стану і рівня фінансового ризику. Вона являє собою здатність підприємства розраховатися за своїми фінансовими зобов'язаннями у строк та в повному обсязі [14, ст.321].

Під ліквідністю розуміють можливість підприємства у будь-який момент розраховатися за своїми зобов'язаннями за допомогою майна (активів), яке є на балансі, тобто в тому, як швидко підприємство може продати свої активи, отримати грошові кошти і погасити свої борги [41, ст.338].

3. Показники ділової активності. Ділова активність доволі широке поняття й охоплює практично всі аспекти роботи підприємства та передбачає оцінку ринкової ситуації, яка характеризується обсягом виробництва, інвестицій, кількістю і розміром угод, станом портфелю замовлень, динамікою зайнятості, цін, завантаження виробничих потужностей, що в кінцевому підсумку у фінансовому аспекті проявляється, передусім, у швидкості обороту його коштів. Ділова активність показує рівень ефективності використання

виробничих і фінансових ресурсів, які впливають на фінансовий результат діяльності підприємства [28, ст.166]. Ділова активність характеризується показниками оборотності активів та капіталу [14, ст.321].

4. Показники прибутковості (рентабельності). «Рентабельність» - це ступінь дохідності, вигідності, прибутковості бізнесу. Її вимірюють за допомогою цілої системи відносних показників, що характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямків діяльності (виробничої, комерційної, інвестиційної тощо), вигідність виробництва продукції і послуг окремих видів [22, ст.458].

Показники прибутковості (рентабельності) характеризують здатність підприємства генерувати необхідний прибуток у процесі своєї господарської діяльності і визначають загальну ефективність використання активів та вкладеного капіталу. Зростання рівня рентабельності означає покращення фінансового стану, а отже збільшення засобів, що спрямовуються на матеріальне стимулювання [14, ст.338].

Одночасно зазначені елементи фінансового стану за своєю суттю є окремими економічними поняттями, що характеризують окремі аспекти діяльності підприємства. Кожен елемент фінансового стану має свою методичну базу, систему фінансових показників та факторів, які на них впливають. Водночас не можна стверджувати, що кожний елемент функціонує окремо і не пов'язаний зі зміною іншого, адже вказані елементи перебувають в певній залежності один від одного.

1.2 Система оцінки фінансового стану підприємства

Підприємство повинне досліджувати свій фінансовий стан та основні результати фінансово-господарської діяльності з метою виявлення резервів подальшого підвищення його ринкової вартості й забезпечення ефективного розвитку. Тобто здійснювати фінансовий аналіз підприємства. Саме

фінансовий аналіз є механізмом оцінки фінансового стану підприємства [34, ст.189].

Аналіз фінансового стану має дві основні мети: оцінити попередню діяльність підприємства та підготувати інформацію, необхідну для подальшого прогнозування його фінансового стану [14, ст.319]. Оцінка фінансового стану - це система цільового фінансового аналізу, спрямована на виявлення параметрів кризового розвитку підприємства (рис. 1.2).

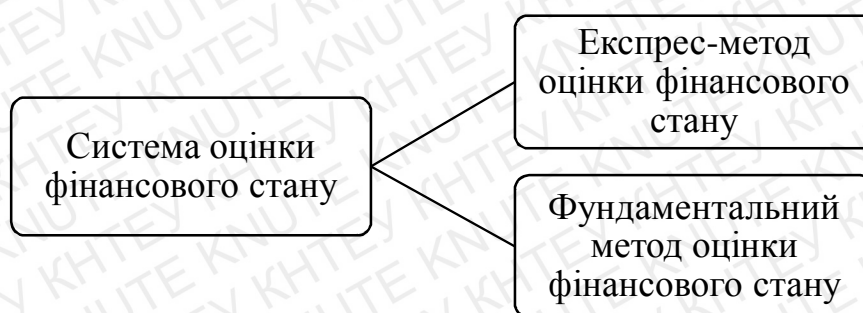

Рис. 1.2 Система оцінки фінансового стану [31, ст.191]

Експрес-метод оцінки фінансового стану має на меті завчасне виявлення ознак кризового розвитку підприємства на базі використання стандартних методів аналізу. Фундаментальний метод оцінки фінансового стану має на меті завчасне виявлення ознак кризового розвитку підприємства на базі використання методів факторного аналізу та прогнозування.

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу [29, ст.27]. Методи фінансового аналізу - це комплекс науково-методичних прийомів дослідження фінансового стану підприємства [40, ст.203].

Партин Г.О. та Загородній А.Г. виділяють наступні методи фінансового аналізу:

1) неформалізовані - методи, які ґрунтуються на логічних і морфологічних дослідженнях. До них належать: метод експертних оцінок, психологічні методи, морфологічні методи, метод порівнянь тощо. Для таких

методів характерний певний суб'єктивізм під час оцінювання результатів аналізу;

2) формалізовані - методи, які базуються на аналітичних розрахунках. До них належать: ланцюгових підстановок, арифметичних різниць, балансовий метод, методи факторного аналізу, метод відсоткових чисел, диференціальний і логарифмічний методи, інтегральний метод, метод дисконтування, метод кореляційного і дисперсійного аналізу тощо [40, ст.203].

Зокрема, у роботах Мец В.О., Цал-Цалка Ю.С., Базілінської О.Я., Шморгун Н.П. та І.В. Головка, Бланка І.О., Лігоненко Л.О., Гуляєвої Н.М., Гринюк Н.А., Ситник Г.В., Стасюк Л.Л. до переліку загальних прийомів аналізу фінансового стану віднесено методи горизонтального аналізу, вертикального аналізу, порівняльного аналізу, факторного аналізу і коефіцієнтного фінансового аналізу [45, ст.207] [27, ст.38-45] [38, ст.9] [29, ст.27] [4, ст.191] [14, ст.322-324]. Ці всі методи слід класифікувати як формалізовані методи фінансового аналізу.

Слід зазначити, що Базілінська О.Я., Шморгун Н.П. та Головка І.В. крім наведених методів, виокремлюють трендовий аналіз як порівняння кожної позиції звітності з аналогічними показниками попередніх періодів і визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показника, що дозволяє розрахувати можливі їх значення у майбутньому і слугує інформаційною основою розроблення прогнозів. Але наведене визначення трендового аналізу відповідає визначенню горизонтального аналізу, у процесі якого встановлюються абсолютні і відносні зміни за різними статтями форм фінансової звітності за визначені періоди, тому виокремлювати трендовий аналіз, на мою думку, не доцільно [38, ст.9] [29, ст.27].

Бланк І.О. та Ситник Г.В. факторний аналіз розглядають як інтегральний фінансовий аналіз, який дозволяє одержати найбільш поглиблену (багатофакторну) оцінку умов формування окремих агрегованих фінансових показників [4, ст.51].

Шморгун Н.П. та Головка І.В. виділяють загалом вісім основних прийомів фінансового аналізу фінансового стану підприємства. До вище перелічених прийомів автори виділяють ще маржинальний аналіз - прогноз наявних грошей, аналіз взаємозв'язку прибутку, аналіз руху грошових коштів тощо; та імовірно-стохастичний аналіз для вивчення стохастичних взаємозв'язків між явищами та процесами у фінансовій діяльності підприємства [29, ст.27].

Отже, досліджуючи основні прийоми (методи) аналізу фінансового стану підприємства вітчизняних джерел, спостерігаємо певну однотайність науковців в опрацюванні цього питання, тому на основі опрацьованої літератури виділимо основні прийоми оцінки фінансового стану (рис. 1.3).

Рис. 1.3 Система оцінки фінансового стану, що засновані на різноманітних прийомах його проведення

Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства ґрунтується на системі фінансових коефіцієнтів, що характеризують структуру джерел формування капіталу і його розміщення, рівновагу між активами й пасивами

підприємства, ефективність і інтенсивність використання капіталу, ліквідність і якість активів, його інвестиційну привабливість і т. ін. [22, ст.668].

Фінансові коефіцієнти відіграють провідну роль, оскільки вони є основою для оцінки фінансового стану підприємства з боку його зовнішніх партнерів - акціонерів, кредиторів тощо [18, ст.504].

Розглянемо більш детально коефіцієнти оцінки основних елементів фінансового стану.

1. Коефіцієнти оцінки фінансової стійкості підприємства (подано в табл. 1.2). Дозволяють виявити рівень фінансового ризику, що пов'язаний з структурою джерел формування капіталу підприємства, а відповідно й ступінь його фінансової стабільності у процесі майбутнього розвитку. Для проведення даної оцінки у процесі фінансового аналізу використовують такі основні показники [4, ст.39-41]:

а) коефіцієнт автономії (K_a) – показує, в якій мірі обсяг активів, що використовується підприємством сформований за рахунок власного капіталу та наскільки воно незалежне від зовнішніх джерел фінансування;

б) коефіцієнт фінансування (K_f) – характеризує обсяг позикових засобів, що використовуються підприємством на одиницю його власного капіталу, тобто ступінь залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування;

в) коефіцієнт заборгованості (K_z) – показує частку позикового капіталу в загальній його сумі, яка використовується;

г) коефіцієнт поточної заборгованості ($K_{пз}$) – характеризує частку короткострокового позикового капіталу в загальній його сумі, яка використовується;

д) коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності ($K_{дфн}$) – показує, в якому ступені загальний обсяг активів, які використовуються, сформований за рахунок власного й довгострокового позикового капіталу підприємства, тобто характеризує ступінь його незалежності від короткострокових позикових джерел фінансування;

е) коефіцієнт маневреності власного капіталу (КМвк) – показує частку, яку займає власний капітал, інвестований в оборотні активи, у загальній сумі власного капіталу (тобто яка частина власного капіталу перебуває у високооборотній та високоліквідній його формі);

ж) коефіцієнт маневреності власного й довгострокового позикового капіталу (КМвд) – показує яку частку займає власний і довгостроковий позиковий капітал, спрямований на фінансування оборотних активів, у загальній сумі власного й довгострокового позикового капіталу.

Таблиця 1.2

Система показників фінансової стійкості та їх розрахунків

№	Назва показника	Методика розрахунку	Умовні позначення
1	Коефіцієнт автономії (Ка)	$Ка = ВК / К$	ВК – сума власного капіталу підприємства на певну дату; К – загальна сума капіталу підприємства на певну дату
2	Коефіцієнт фінансування (Кф)	$Кф = ВК / ПК$	ПК – сума залученого підприємством позикового капіталу на певну дату
3	Коефіцієнт заборгованості (Кз)	$Кз = ПК / К$	
4	Коефіцієнт поточної заборгованості (Кпз)	$Кпз = ПКк / К$	ПКк – сума залученого підприємством короткострокового позикового капіталу на певну дату
5	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності (Кдфн)	$Кдфн = (ВК + ПКк) / А$	А – загальна вартість всіх активів підприємства на певну дату
6	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (КМвк)	$КМвк = ВОА / ВК$	ВОА – сума власних оборотних активів (або власного оборотного капіталу)
7	Коефіцієнт маневреності власного й довгострокового позикового капіталу (КМвд)	$КМвд = ОАвд / (ВК + ПКд)$	ОАвд – сума власного й довгострокового позикового капіталу; ПКд – сума позикового капіталу, залученого підприємством на довгостроковій основі (на період більше одного року)

Джерело: [4, ст.39-41]

2. Коефіцієнти оцінки платоспроможності (ліквідності) (подано в табл. 1.3). Характеризують можливість підприємства вчасно розраховуватися по своїх

поточних фінансових зобов'язанням за рахунок оборотних активів різного рівня ліквідності. Для проведення оцінки платоспроможності (ліквідності) у процесі фінансового аналізу використовуються такі основні показники [4, ст.41-43]:

а) коефіцієнт абсолютної платоспроможності (Кап) – показує в якому ступені всі поточні фінансові зобов'язання підприємства забезпечені наявними в нього готовими засобами платежу на певну дату;

б) коефіцієнт швидкої платоспроможності (Кшп) – показує в якому ступені всі поточні фінансові зобов'язання можуть бути задоволені за рахунок високоліквідних активів;

в) коефіцієнт поточної платоспроможності (Кпп) – показує в якому ступені вся заборгованість за поточними фінансовими зобов'язаннями може бути задоволена за рахунок всіх його поточних активів;

г) коефіцієнт співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості (КДКз) – характеризує загальне співвідношення розрахунків за цими видами заборгованості підприємств.

Таблиця 1.3

Система показників платоспроможності (ліквідності) та їх розрахунок

№	Назва показника	Методика розрахунку	Умовні позначення
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кап)	$Кап = (ГА + КФІ) / ПФЗ$	ГА – сума грошових активів підприємства на певну дату; КФІ – сума короткострокових фінансових інвестицій підприємства на певну дату; ПФЗ – сума всіх поточних фінансових зобов'язань підприємства на певну дату
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшп)	$Кшп = (ГА + КФІ + ДЗ) / ПФЗ$	ДЗ – сума дебіторської всіх видів на певну дату
3	Коефіцієнт поточної Ліквідності (Кпп)	$Кпп = ОА / ПФЗ$	ОА- сума всіх оборотних активів підприємства на певну дату
4	Загальний коефіцієнт співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості (КДКз)	$КДКз = ДЗп / КЗп$	ДЗп – загальна сума поточної дебіторської заборгованості підприємства всіх видів; КЗп – загальна сума кредиторської заборгованості підприємства всіх видів, розрахована на певну дату

Джерело: [4, ст.41-43]

3. Коефіцієнти оцінки ділової активності. Показники відображають інтенсивність використання майна та капіталу підприємства, яка має безпосередній вплив на ефективність його функціонування в цілому [14, ст.342]. Для проведення оцінки ділової активності у процесі фінансового аналізу використовуються такі основні показники [4, ст.43-45]:

а) коефіцієнт оцінки оборотності активів – характеризують наскільки швидко сформовані активи обертаються у процесі господарської діяльності підприємства (подано в табл. 1.4);

Таблиця 1.4

Система показників оборотності активів та їх розрахунк

№	Назва показника	Методика розрахунку	Умовні позначення
1	Коефіцієнт оборотності сукупних активів (КОа)	$КОа = ОР/Ас$	ОР – обсяг реалізації продукції підприємства за певний період Ас – середня сума сукупних активів у певному періоді
2	Коефіцієнт оборотності оборотних активів (КОоба)	$КОоба = ОР/ОбАс$	ОбАс – середня сума оборотних активів у звітному періоді
3	Період обороту сукупних активів (ПОа)	$ПОа = Ас/ОРоди$	ОРоди – одноденний обсяг реалізації продукції підприємства у звітному періоді
4	Період обороту оборотних активів (ПОоба)	$ПОоба = ОбА/ОРоди$	
5	Період обороту необоротних активів (ПОНеа)	$ПОНеа = 1/ (ОРр / НАс)$	ОРр – обсяг реалізації за рік НАс – середня сума необоротних активів

Джерело: [4, ст.43-45]

б) коефіцієнти оцінки оборотності капіталу – характеризують наскільки швидко капітал, який використовується підприємством, у цілому й за окремими його елементами обертається у процесі його господарської діяльності (подано в табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Система показників оборотності капіталу та їх розрахунк

№	Назва показника	Методика розрахунку	Умовні позначення
1	Коефіцієнт оборотності всього капіталу (КОк)	$КОк = ОР / Кс$	ОР – обсяг реалізації продукції у звітному періоді Кс – середня сума капіталу підприємства
2	Коефіцієнт оборотності власного капіталу (КОВк)	$КОВк = ОР / ВКс$	ВКс – середня сума власного капіталу підприємства
3	Коефіцієнт оборотності позикового капіталу (КОпк)	$КОпк = ОР / ПКс$	ПКс – середня сума позикового капіталу підприємства
4	Період обороту всього капіталу (ПОк)	$ПОк = Кс / ОРодн$	ОРодн – щоденний обсяг реалізації у звітному періоді
5	Період обороту власного капіталу (ПОВк)	$ПОВк = ВКс / ОРодн$	
6	Період обороту позикового капіталу (ПОпк)	$ПОпк = ПКс / ОРодн$	

Джерело: [4, ст.45-49]

4. Коефіцієнти оцінки прибутковості (рентабельності) (подано в табл. 1.6). Характеризують здатність підприємства генерувати необхідний прибуток у процесі своєї господарської діяльності й визначають загальну ефективність використання активів і вкладеного капіталу. Для проведення такої оцінки використовуються основні показники [4, ст.49-51]:

а) коефіцієнт рентабельності сукупних активів або коефіцієнт економічної рентабельності (R_a) – характеризує рівень чистого прибутку, що генерується всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні за балансом;

б) коефіцієнт рентабельності власного капіталу чи коефіцієнт фінансової рентабельності ($R_{вк}$) – характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного в підприємство;

в) коефіцієнт рентабельності реалізації продукції або коефіцієнт комерційної рентабельності ($R_{рп}$) – характеризує прибутковість операційної діяльності підприємства;

г) коефіцієнт рентабельності поточних витрат (Рпв) – характеризує рівень прибутку, отриманого на одиницю витрат на здійснення операційної діяльності підприємства;

д) коефіцієнт рентабельності інвестицій (PI) – характеризує прибутковість інвестиційної діяльності підприємства.

Таблиця 1.6

Система показників прибутковості (рентабельності) та їх розрахунків

№	Назва показника	Методика розрахунку	Умовні позначення
1	Коефіцієнт рентабельності сукупних активів (Ра)	$R_a = \text{ЧПз} / A$	ЧПз – загальна сума чистого прибутку підприємства отримана від всіх видів господарської діяльності у досліджуваному періоді; А – середня вартість сукупних активів підприємства в досліджуваному періоді
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (Рвк)	$R_{вк} = \text{ЧПз} / ВК$	ВК – середня сума власного капіталу підприємства в досліджуваному періоді
3	Коефіцієнт рентабельності реалізації продукції (Ррп)	$R_{рп} = \text{ЧПрп} / ОР$	ЧПрп – сума чистого прибутку, отримана від операційної діяльності підприємства у досліджуваному періоді; ОР – загальний обсяг реалізації продукції в досліджуваному періоді
4	Коефіцієнт рентабельності поточних витрат (Рпв)	$R_{пв} = \text{ЧПрп} / ПВ$	ПВ – сума витрат виробництва (обігу) підприємства у досліджуваному періоді
5	Коефіцієнт рентабельності інвестицій (PI)	$PI = \text{ЧПІ} / I$	ЧПІ – сума чистого прибутку, отримана від інвестиційної діяльності підприємства у досліджуваному періоді; І – сума інвестиційних ресурсів підприємства, розміщених в об'єкти реального й фінансового інвестування

Джерело: [4, ст.49-51]

Для більш глибокого і комплексного аналізу фінансового стану та визначення факторів, що впливають на ефективність діяльності підприємства використовують модель «DuPont». Основна ідея полягає в тому, щоб представити ключові показники діяльності підприємства у формі факторної моделі з метою виявлення основних причин, що вплинули на зміну того чи

іншого показника, визначити темпи економічного зростання підприємства, а також виявити ключові напрями управлінських впливів для підвищення ефективності бізнесу [10, ст.79].

Вплив різних факторів на величину рентабельності власного капіталу може бути представлено за допомогою двухфакторної моделі Дюпон, яка представлена у формулі (1.1), трьохфакторної моделі (подано у формулі 1.2), та п'ятифакторної моделі (подано у формулі 1.3).

$$P_{BK} = \frac{ЧП}{A} * \frac{A}{BK}, \quad (1.1)$$

де P_{BK} – рентабельність власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток, тис.грн.;

A – активи, тис.грн.;

BK – власний капітал, тис.грн.

$$P_{BK} = \frac{ЧП}{ЧД} * \frac{ЧД}{A} * \frac{A}{BK} = R_{чрп} * K_{об.а.} * K_{ф.зал}, \quad (1.2)$$

де ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.;

$R_{чрп}$ – коефіцієнт чистої рентабельності продажів;

$K_{об.а.}$ – коефіцієнт оборотності активів;

$K_{ф.зал}$ – коефіцієнт фінансової залежності.

$$P_{BK} = \frac{ЧП}{ЕВТ} * \frac{ЕВТ}{ЕВІТ} * \frac{ЕВІТ}{ЧД} * \frac{ЧД}{A} * \frac{A}{BK}, \quad (1.3)$$

де ЕВТ – прибуток до нарахування податку на прибуток, тис.грн.;

ЕВІТ – прибуток до нарахування відсотків і податку на прибуток, тис.грн.

Таким чином, використання моделі «DuPont» дає фінансовому директору або керівництву підприємства інструмент обґрунтування прийнятих рішень, спрямованих на поліпшення результатів фінансово-господарської діяльності. Подібний підхід допомагає виявити ключові

фактори, на які керівництву слід надати першочергове вплив з метою підвищення загальної ефективності бізнесу.

Для комплексної оцінки фінансового стану є також важливо провести оцінку ймовірності банкрутства підприємства. Для визначення оцінки ймовірностей виникнення банкрутства доцільно буде скористатися моделлю О. Терещенка, так як данна модель відповідає умовам діяльності українських підприємств, та дозволяє значно спростити процес аналізу фінансової стійкості, дати більш однозначну, ніж при використанні традиційних методів, оцінку фінансового стану підприємства.

Прогнозування банкрутства за допомогою моделі О. Терещенка здійснюється згідно з математичною моделлю ймовірності банкрутства підприємства і розраховується на основі інтегрального показника рівня загрози банкрутства, яка представлена в формулі (1.4) [7, ст.286]:

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6, \quad (1.4)$$

де Z – інтегральний показник рівня загрози банкрутства;

X_1 – відношення грошових надходжень до суми зобов'язань підприємства;

X_2 – відношення валюти балансу до суми зобов'язань підприємства;

X_3 – відношення чистого прибутку до валюти балансу;

X_4 – відношення чистого прибутку до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

X_5 – відношення вартості запасів до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

X_6 – відношення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до валюти балансу.

Отримані результати після обчислення можна представити так:

1) $Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство;

2) $1 < Z < 2$ – фінансова рівновага порушена, але за умови переходу підприємства на антикризове управління банкрутство йому не загрожує;

3) $0 < Z < 1$ – підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;

4) $Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом [7, ст. 286].

Наступною актуальною моделлю для оцінки загрози банкрутства є модель Е. Альтмана. Модель Альтмана є однією з найперших моделей аналізу ймовірності банкрутства підприємства, яка ґрунтувалася на основі дискримінантного аналізу. Модель прогнозування банкрутства Альтмана має наступний вигляд у формулі (1.5) [7, ст.286-287].

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5, \quad (1.5)$$

де Z – інтегральний показник рівня загрози банкрутства;

X_1 – відношення власних оборотних коштів до сукупних активів;

X_2 – відношення чистого прибутку до сукупних активів;

X_3 – відношення фінансового результату до оподаткування до сукупних активів;

X_4 – відношення власного капіталу до позикового капіталу;

X_5 – відношення чистого доходу від реалізації продукції до сукупних активів.

В залежності від значення Z прогнозується імовірність банкрутства:

1) до 1,8 – дуже висока;

2) від 1,81 до 2,7 – висока;

3) від 2,8 до 2,9 – можлива;

4) більш ніж 3,0 – дуже низька.

Також у вітчизняній практиці є розроблена модель діагностики ймовірності банкрутства В. П. Мартиненко, яка представлена у формулі (1.6) [7, ст.288]:

$$\text{Кр.ж.} = 1,0\text{Кп.л.} + 2,5\text{Ка.л.} + 2,86\text{Км.в.к.} + 2,0\text{Км.в.пр.} + 3,33\text{Кр.пр.}, \quad (1.6)$$

- де Кр.ж. – рівень життєздатності підприємства;
- Кп.л. – коефіцієнт поточної ліквідності;
- Ка.л. – коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- Км.в.к. – коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- Км.в.пр. – коефіцієнт майна виробничого значення;
- Кр.пр. – коефіцієнт рентабельності реалізації продукції.

Ймовірність розвитку кризових явищ за моделлю В.П. Мартиненка:

- 1) $> 5,01$ високий рівень життєздатності;
- 2) $5,0 - 4,16$ – середній рівень життєздатності;
- 3) $4,15 - 2,26$ – низький рівень життєздатності;
- 4) $2,15$ і нижче – дуже низький рівень життєздатності.

Підсумовуючи викладений матеріал, можна зробити висновок, що комплексна оцінка фінансового стану відіграє значну роль у діяльності підприємств, дослідження якої необхідне для отримання певної інформації, яка буде потрібна для виявлення існуючих проблем в функціонуванні та шляхів їх вирішення; пошук резервів підвищення результативності діяльності підприємства, і як результат – задоволення потреб зовнішніх та внутрішніх споживачів.

У процесі проведення комплексної оцінки фінансового стану можуть використовуватися різноманітні методи (прийоми) аналізу, застосування яких, фінансовим аналітикам або керівництву підприємства допоможуть виявити слабкі місця у фінансово-господарській діяльності, вжити відповідних заходів, які допоможуть виправити становище, прийняти рішення про ефективніше вкладання коштів і ресурсів, та скоригувати напрями майбутньої діяльності підприємства для більш ефективного функціонування.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА АТ «ПКМЗ» М. КИСВА

2.1 Оцінка фінансової стійкості підприємства

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності і фінансово-економічного благополуччя, відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал [34, ст.63-66].

Інформаційними джерелами для оцінки фінансової стійкості підприємства є звіт про фінансовий стан (Баланс) акціонерного товариства «Перший київський машинобудівний завод» (дод. А).

Оцінка фінансової стійкості проводиться за відносними та абсолютними показниками, які враховують нормативні вимоги щодо характеристики фінансового стану підприємства, та дають змогу зробити висновок про ступінь фінансової стійкості підприємства.

В системі дослідження фінансової стійкості підприємства найбільше розповсюдження отримала система фінансових коефіцієнтів, яка подана в структурному розділі 1, та наведена в таблиці 1.2.

Так як, підприємство АТ «ПКМЗ» не залучає довгострокові кредити банків, та відсутні довгострокові зобов'язання, деякі коефіцієнти фінансової стійкості розраховувати недоцільно.

1. Коефіцієнт автономії. Значення коефіцієнта говорить про те, яку частину своїх активів підприємство здатне профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів. Нормативне значення показника знаходиться в межах 0,4-0,6, в залежності від цілей підприємства.

Динаміка коефіцієнта є негативною для підприємства. Відбувається зниження показника впродовж років, що говорить про наявність високого рівня фінансових ризиків (подано в табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка коефіцієнта автономії АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Власний капітал, тис.грн	214906	204237	143004	103587	-111319	-39417
Пасиви, тис.грн	334878	345174	345528	352304	17426	6776
Коефіцієнт автономії	0,64	0,59	0,41	0,29	-0,35	-0,12

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

Коефіцієнт автономії лише у 2014-2015 році мав задовільне фактичне значення. Погіршення показника відбулося за рахунок зниження власного капіталу та збільшення поточних зобов'язань підприємства. Вартість власного капіталу у 2017 році в порівнянні з 2014 роком зменшилася на 111319 тис.грн., це сталося за рахунок зменшення нерозподіленого прибутку. Графічне зниження показника відносно нормативного значення впродовж років можемо спостерігати на рисунку 2.1.

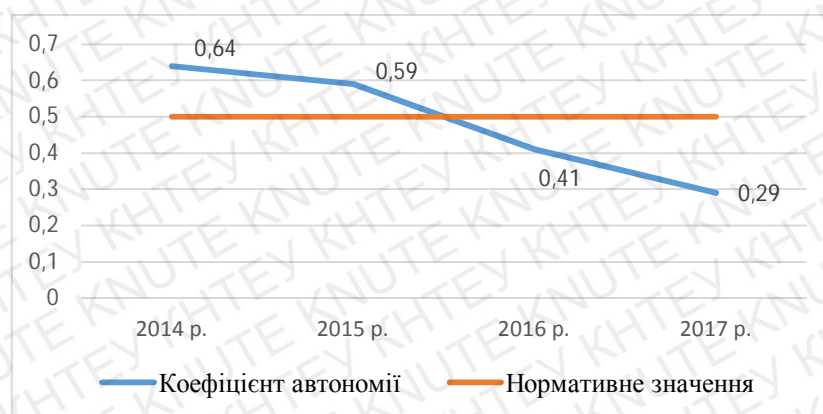

Рис. 2.1 Динаміка коефіцієнта автономії АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Нерозподілений прибуток виступає важливим джерелом утворення власного капіталу, в нашому випадку його зниження свідчить про зниження ринкової вартості всього підприємства. Для АТ «ПКМЗ» бажаним заходом буде вкладання додаткового капіталу.

Можемо зробити висновок, що дане підприємство цілком залежить від зовнішніх джерел фінансування, і здатне фінансувати у 2017 році тільки 29% активів за рахунок власних коштів, що на 35% менше значення 2014 року.

2. Коефіцієнт фінансування. Коефіцієнт вказує на здатність підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо- і довгостроковій перспективі. Показник дає оцінку наявності власних коштів на одиницю позикових, що забезпечує при необхідності їх повернення кредиторам. Нормативне значення показника повинно бути більше 1.

Динаміка коефіцієнта для даного підприємства є негативною, у 2014 році в порівнянні з 2017 роком показник знизився на 1,37 (подано в табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка коефіцієнта фінансування АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Власний капітал, тис.грн	214906	204237	143004	103587	-111319	-39417
Позиковий капітал, тис.грн	119972	140937	202524	248717	128745	46193
Коефіцієнт фінансування	1,79	1,45	0,71	0,42	-1,37	-0,29

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

Значення показника не далекі від оптимальних, але в останні роки він погіршується, тобто обсяг залучених позикових коштів на одиницю власного капіталу збільшується, отже збільшується ступінь залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування (рис. 2.2).

Таким чином можна стверджувати, що підприємство не є фінансово стабільним. Починаючи з 2016 року частка позикових джерел більша за частку власного капіталу.

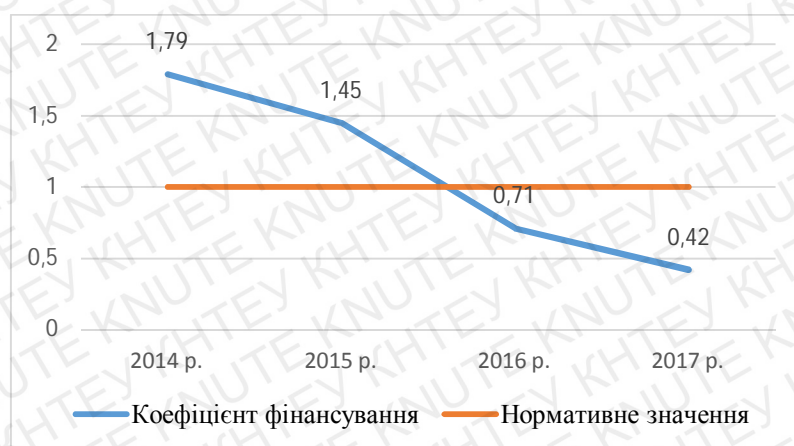

Рис. 2.2 Динаміка коефіцієнта фінансування АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

На рисунку 2.3 графічно представлено співвідношення власного капіталу до поточних зобов'язань підприємства (позикового капіталу).

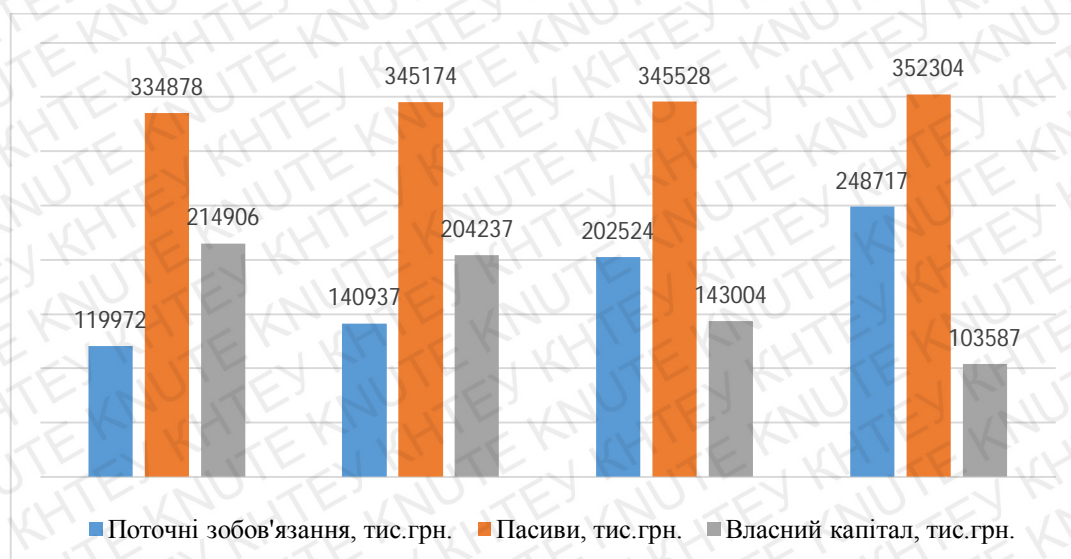

Рис. 2.3 Співвідношення поточних зобов'язань та власного капіталу до пасивів АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

3. Коефіцієнт поточної заборгованості. Коефіцієнт характеризує частку залученого підприємством короткострокового позикового капіталу в загальній

сумі капіталу підприємства. Нормативне значення показника повинне знижуватися в динаміці (подано в табл. 2.3).

Збільшення коефіцієнта означає, що зростає частка короткострокових зобов'язань, і в 2017 році вона займає 71% всіх зобов'язань підприємства (рис. 2.4). У 2014 році лише 36% активів підприємства фінансувалися за рахунок позикового капіталу, і у 2017 році цей показник зріс на 35%, що є неприйнятним для підприємства.

Таблиця 2.3

Динаміка коефіцієнта поточної заборгованості АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Короткостроковий позиковий капітал, тис.грн	119972	140937	202524	248717	128745	46193
Пасиви, тис.грн	334878	345174	345528	352304	17426	6776
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,36	0,41	0,59	0,71	0,35	0,12

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

В результаті можна зробити висновок, що капітал сформований в основному за рахунок позикових коштів, що є передумовою зниження фінансової стійкості для підприємства.

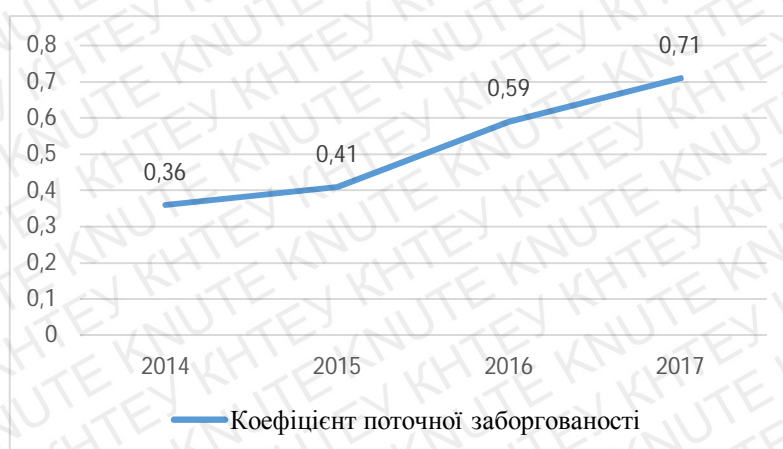

Рис. 2.4 Динаміка коефіцієнта поточної заборгованості АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Так як, підприємство не має у своєму складі довгострокових зобов'язань, то показники та динаміка даного коефіцієнта буде співпадати з динамікою коефіцієнта заборгованості.

4. Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності. Коефіцієнт показує, яка частина загальної вартості активів підприємства сформована за рахунок найбільш надійних джерел фінансування і не залежить від короткострокових позикових зобов'язань. Нормативне значення повинне зменшуватися в динаміці.

Таблиця 2.4

**Динаміка коефіцієнта довгострокової фінансової незалежності
АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Короткостроковий позиковий капітал, тис.грн	119972	140937	202524	248717	128745	46193
Власний капітал, тис.грн	214906	204237	143004	103587	-111319	-39417
Активи, тис.грн	334878	345174	345528	352304	17426	6776
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	1	1	1	1	0	0

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

Як видно з таблиці 2.4 коефіцієнт не має змін. Що означає, підприємство як було залежним від поточних зобов'язань впродовж років, так і залишається на сьогоднішній день. Графічно зображувати показника не доцільно.

Для більш глибокого і точнішого аналізу фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» проаналізуємо тип фінансової стійкості за допомогою трьохкомпонентного показника фінансової стійкості, тобто за абсолютними показниками. Абсолютними показниками фінансової стійкості є показники, що характеризують стан запасів і забезпеченість їх джерелами

формування. Для характеристики джерел формування запасів використовують три основні показники [38, ст.108-109] [15, ст.195].

1. Наявність власних оборотних коштів (ВОК). Цей показник характеризує чистий оборотний капітал. Його збільшення в порівнянні з попереднім періодом свідчить про подальший розвиток діяльності підприємства (подано у формулі 2.1).

$$\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА}, \quad (2.1)$$

де ВК – сума власного капіталу;

НА – сума необоротних активів.

2. Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і витрат (ВД) (подано у формулі 2.2).

$$\text{ВД} = \text{ВОК} + \text{ДЗЗ}, \quad (2.2)$$

де ДЗЗ – сума довгострокових зобов'язань і забезпечень.

3. Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат (ОД) (подано у формулі 2.3)

$$\text{ОД} = \text{ВД} + \text{Ккб}, \quad (2.3)$$

де Ккб – сума короткострокових кредитів банків.

Трьом показникам наявності джерел фінансування запасів відповідають три показники забезпеченості запасів джерелами їхнього фінансування.

1. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ДВОК) (подано у формулі 2.4).

$$\text{ДВОК} = \text{ВОК} - \text{З}, \quad (2.4)$$

де З – сума запасів.

2. Надлишок (+) або недолік (-) власних і довгострокових джерел формування запасів ($\Delta ВД$) (подано у формлі 2.5).

$$\Delta ВД = ВД - З, \quad (2.5)$$

3. Надлишок (+) або недолік (-) загальної величини основних джерел формування запасів ($\Delta ОД$) (подано у формулі 2.6).

$$\Delta ОД = ОД - З, \quad (2.6)$$

Для визначення типу фінансової стійкості використовують трьохкомпонентний показник S , який представлений у формулі 2.7 (подано в табл. 2.5).

$$S = \{\Delta ВОК; \Delta ВД; \Delta ОД\}, \quad (2.7)$$

де S характеризує тип фінансової стійкості:

$S = \{1; 1; 1\}$, $\Delta ВОК \geq 0$; $\Delta ВД \geq 0$; $\Delta ОД \geq 0$ абсолютна стійкість;

$S = \{0; 1; 1\}$, $\Delta ВОК < 0$; $\Delta ВД \geq 0$; $\Delta ОД \geq 0$ нормальна стійкість;

$S = \{0; 0; 1\}$, $\Delta ВОК < 0$; $ВД < 0$; $\Delta ОД \geq 0$ нестійкий фінансовий стан;

$S = \{0; 0; 0\}$, $\Delta ВОК < 0$; $\Delta СВ < 0$; $\Delta ОД < 0$ кризовий фінансовий стан.

Таблиця 2.5

Характеристика типів фінансової стійкості

Тип фінансової стійкості	Характеристика
Абсолютна фінансова стійкість	Такий тип фінансової стійкості характеризується тим, що всі запаси підприємства покриваються власними коштами, тобто підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів. Абсолютна фінансова стійкість означає, що керівництво підприємства не використовує зовнішні джерел фінансування для основної діяльності.
Нормальна фінансова стійкість	Підприємство використовує для покриття запасів, крім власних коштів також і довгострокові позикові кошти. Такий тип фінансування запасів є «нормальним» з точки зору фінансового менеджменту. Нормальна фінансова стійкість є найбільш бажаною для підприємства. Підприємство має хорошу результативність виробництва і високу ефективність використання позикових ресурсів.

Продовження табл. 2.5

Тип фінансової стійкості	Характеристика
Нестійкий (передкризовий) фінансовий стан	Спостерігається порушення платоспроможності, але зберігається можливість відновлення рівноваги внаслідок поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів. Фінансова нестійкість вважається допустимою, якщо величина залучених для фінансування запасів короткострокових кредитів та запозичених коштів не перевищує сумарної вартості сировини, матеріалів та готової продукції.
Кризовий фінансовий стан	Підприємство перебуває на межі банкрутства, оскільки грошові кошти, короткострокові цінні папери та дебіторська заборгованість не покривають навіть кредиторської заборгованості та прострочених позик.

Джерело: [38, ст.109-110]

Таблиця 2.6

**Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості
АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.**

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/ 2014	2017/ 2016
Наявність власних оборотних коштів, тис.грн	-75238	-81174	-139860	-175275	-100037	-35415
Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і витрат, тис.грн	-75238	-81174	-139860	-175275	-100037	-35415
Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат, тис.грн	-75238	-41174	-139860	-175275	-100037	-35415
Запаси, тис.грн	29802	44260	49638	56281	26479	6643
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів, тис.грн	-105040	-125434	-189498	-231556	-126516	-42058
Надлишок (+) або недолік (-) власних і довгострокових джерел формування запасів, тис.грн	-105040	-125434	-189498	-231556	-126516	-42058
Надлишок (+) або недолік (-) загальної величини основних джерел формування запасів, тис.грн	-105040	-85434	-189498	-231556	-126516	-42058

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

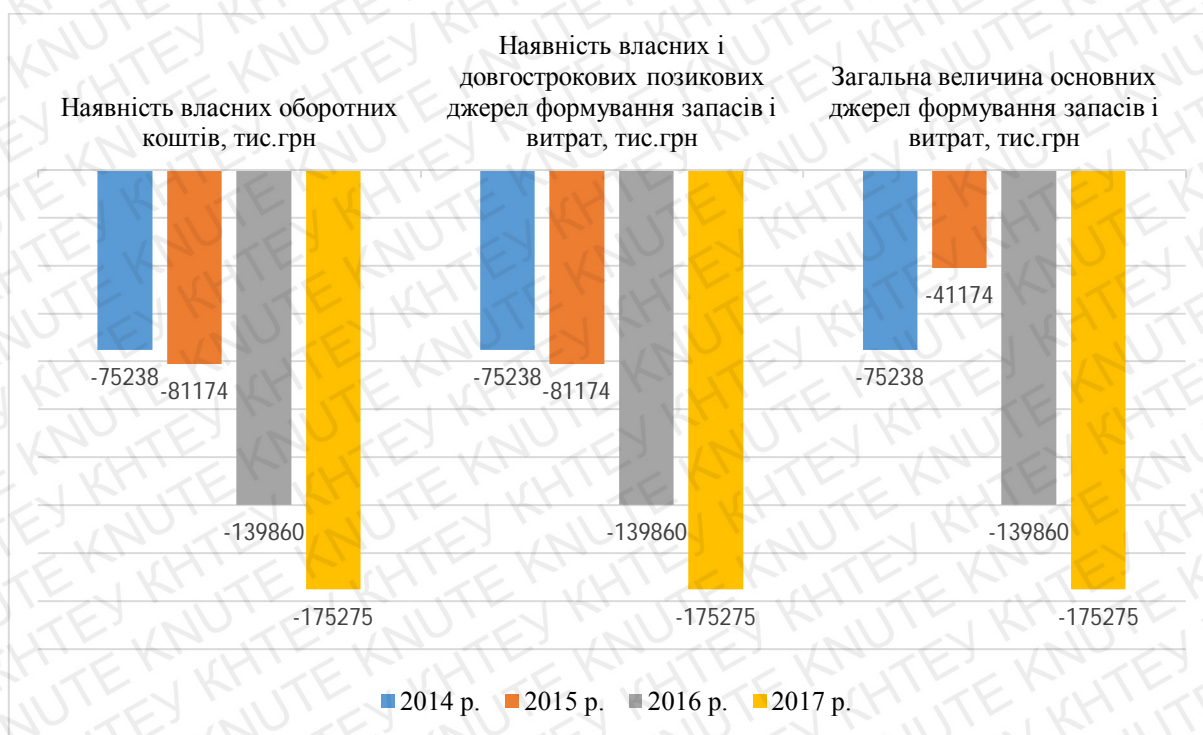

Рис. 2.5 Динаміка абсолютних показників фінансової стійкості АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Проаналізувавши показники забезпечення запасів джерелами формування можна зробити такі висновки, що впродовж досліджуваних років у підприємства спостерігалася значна нестача власних оборотних коштів, динаміка яких свідчить про подальше їх збільшення. Від'ємні значення власних оборотних коштів супроводжують подальші від'ємні значення формування запасів, так як довгострокових зобов'язання підприємство немає, та наявність короткострокових кредитів було тільки у 2015 році. Якщо прогнозувати, в наступних роках підприємство буде мати великі нестачі ВОК, так як власний капітал підприємства має тенденцію до зниження.

Таблиця 2.7

Визначення типу фінансової стійкості АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Трьохкомпонентний показник фінансової стійкості (S)	{<0; <0; <0}	{<0; <0; <0}	{<0; <0; <0}	{<0; <0; <0}
Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан

Джерело: розроблено автором на основі таблиці 2.6

Виходячи із результатів таблиці 2.7 можемо зробити висновок, що визначений трьохкомпонентний показник фінансової стійкості АТ «ПКМЗ» впродовж 2014-2017 рр. відповідає кризовому фінансовому стану, тобто підприємство характеризується відсутністю власних оборотних коштів, та є неплатоспроможним і знаходиться на межі банкрутства, бо основний елемент оборотного капіталу - запаси не забезпечені джерелами їх покриття.

5. На основі даних про розмір власного оборотного капіталу підприємства можемо обчислити коефіцієнт маневреності власного капіталу. Коефіцієнт показує співвідношення між власними оборотними ресурсами і власним капіталом підприємства. Нормативне значення повинне бути більше 0,1.

Спостерігається негативна динаміка, яка вказує на те, що в 2017 році в порівнянні з 2014 році відбулося зниження показника на 1,34. Маневреність власного капіталу даного підприємства відсутня, значення знаходиться нижче нормативного протягом 2014-2017 рр., та є від'ємними (подано в табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Динаміка коефіцієнта маневреності власного капіталу
АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Власні оборотні кошти, тис.грн	-75238	-81174	-139860	-175275	-100037	-35415
Власний капітал, тис.грн	214906	204237	143004	103587	-111319	-39417
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,35	-0,40	-0,98	-1,69	-1,34	-0,71

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

Значення коефіцієнта показують, що власний капітал не знаходиться в обороті, і у підприємства відсутня можливість вільно маневрувати цими засобами. Результатами від'ємних показників є відсутність власних оборотних коштів у підприємства.

Рис. 2.6 Динаміка коефіцієнта маневреності власного капіталу
АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Отже, дослідивши дані показники, можна зробити висновок, що підприємству варто звернути увагу на свою фінансову стійкість через переважання позикового капіталу. Підприємство має критичну фінансову стійкість, так як всі значення поза межами нормативних. Підприємству необхідно проводити спрямовані дії на поповнення власних оборотних коштів та прискорення обертання капіталу в поточних активах, які призведуть до підвищення фінансової стійкості.

2.2 Оцінка платоспроможності підприємства

Наступним елементом, що характеризує фінансовий стан підприємства, є показники платоспроможності, тобто можливість наявними грошовими ресурсами своєчасно погашати свої платіжні зобов'язання.

Інформаційними джерелами для оцінки платоспроможності підприємства є Звіт про фінансовий стан (Баланс) підприємства АТ «ПКМЗ» (дод. А).

Для оцінки платоспроможності використовується система фінансових коефіцієнтів, яка подана в структурному розділі 1, та наведено в таблиці 1.3.

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Коефіцієнт показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Нормативне значення показника повинне бути в межах 0,1- 0,2. Низький показник вказує на те, що підприємство не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром, більш вище значення нормативного може вказувати на проблеми і свідчити про неефективне використання фінансових ресурсів. Коороткострокові фінансові інвестиції у підприємства відсутні.

Аналізуючи даний коефіцієнт, можна зробити висновок, що підприємство не в змозі своєчасного погасити свої термінові боргові зобов'язання. Це пояснюється тим, що значення знаходяться поза межами нормативних (подано в табл. 2.9) (рис. 2.7).

Ліквідність АТ «ПКМЗ» відсутня, це зовнішня ознака неплатоспроможності. Підприємство не має можливості негайно сплатити свої короткострокові зобов'язання за рахунок наявних грошових засобів впродовж досліджуваних років.

Таблиця 2.9

**Динаміка коефіцієнта абсолютної ліквідності
АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/ 2014	2017/ 2016
Грошові кошти, тис.грн	45	47	29	207	162	178
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис.грн	119972	140937	202524	248717	128745	46193
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0	0	0	0	0	0

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності. Коефіцієнт відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань. Цей показник характеризує, яка частина поточних зобов'язань може бути погашена не тільки за рахунок готівки, але і за рахунок очікуваних надходжень за відвантажену

продукцію, виконані роботи або надані послуги. Нормативне значення в межах 0,5 - 1, і також залежить від діяльності підприємства.

Спостерігається негативна динаміка, відбувається зниження коефіцієнта (подано в табл. 2.10) (рис. 2.7).

Таблиця 2.10

**Динаміка коефіцієнта швидкої ліквідності
АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/ 2014	2017/ 2016
Грошові кошти, тис.грн	45	47	29	207	162	178
Дебіторська заборгованість, тис.грн	12859	13126	9778	12640	-219	2862
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис.грн	119972	140937	202524	248717	128745	46193
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,11	0,09	0,05	0,05	-0,06	0

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

Величина даного показника явно незадовільна в 2014-2017 рр., та не відповідає нормативу, що свідчить про серйозні фінансові проблеми. У 2017 році на кожну гривню поточних зобов'язань припадає лише 0,05 гривні високоліквідних оборотних активів. Підприємству слід працювати в напрямку збільшення суми високоліквідних активів і зниження суми поточних активів.

3. Коефіцієнт поточної ліквідності. Коефіцієнт показує рівень покриття активами підприємства своїх зобов'язань, та здатність підприємства розрахуватися за своїми поточними зобов'язаннями за рахунок всіх своїх поточних активів. Нормативне значення повинне дорівнювати 1.

Фактичне значення поточної ліквідності підприємства впродовж досліджуваних років не відповідає нормативному. У 2017 році в порівнянні з 2014 роком відбувається не значне зниження коефіцієнта, але все таке це є негативною тенденцією (подано в табл. 2.11).

Таблиця 2.11

**Динаміка коефіцієнта поточної ліквідності
АТ «ПКМЗ» за 2014 - 2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/ 2014	2017/ 2016
Поточні активи, тис.грн	44734	59763	62664	73442	28708	10778
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис.грн	119972	140937	202524	248717	128745	46193
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,37	0,42	0,31	0,30	-0,08	-0,01

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

Підприємство має неліквідний баланс, та несвоєчасно ліквідує свої борги (рис. 2.7). Можна зробити висновок, що підприємство знаходиться в критичному стані, так як воно немає достатню кількість активів, щоб погасити вартість своїх поточних зобов'язань.

4. Коефіцієнт співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості. Коефіцієнт показує здатність підприємства розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року.

Фактичні значення показника по кожному році не відповідають нормативному значенню, яке повинне дорівнювати 1. Це означає, що навіть після перерахування коштів від дебіторів на рахунки підприємства, воно не здатне буде розрахуватися з кредиторами (подано в табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Динаміка коефіцієнта співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/ 2014	2017/ 2016
Дебіторська заборгованість, тис.грн	12859	13126	9778	12640	-219	2862

Продовження табл. 2.12

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Кредиторська заборгованість, тис.грн	119162	98806	200981	246332	127170	45351
Коефіцієнт співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,11	0,13	0,05	0,05	-0,06	0

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) АТ «ПКМЗ»

Значення зазначеного коефіцієнта на кінець 2014 року 0,11, а на кінець 2017 року - 0,05, а це означає, що на кінець 2014 року грошових коштів, які підприємство отримає від дебіторів наприкінці терміну погашення дебіторської заборгованості, вистачить для того, щоб покрити 11% його найбільш строкових зобов'язань. На кінець 2017 року, відповідно, цих коштів вистачить для покриття тільки 5% найбільш строкових зобов'язань товариства. Все це вказує на погіршення фінансової стійкості підприємства впродовж років (рис. 2.7).

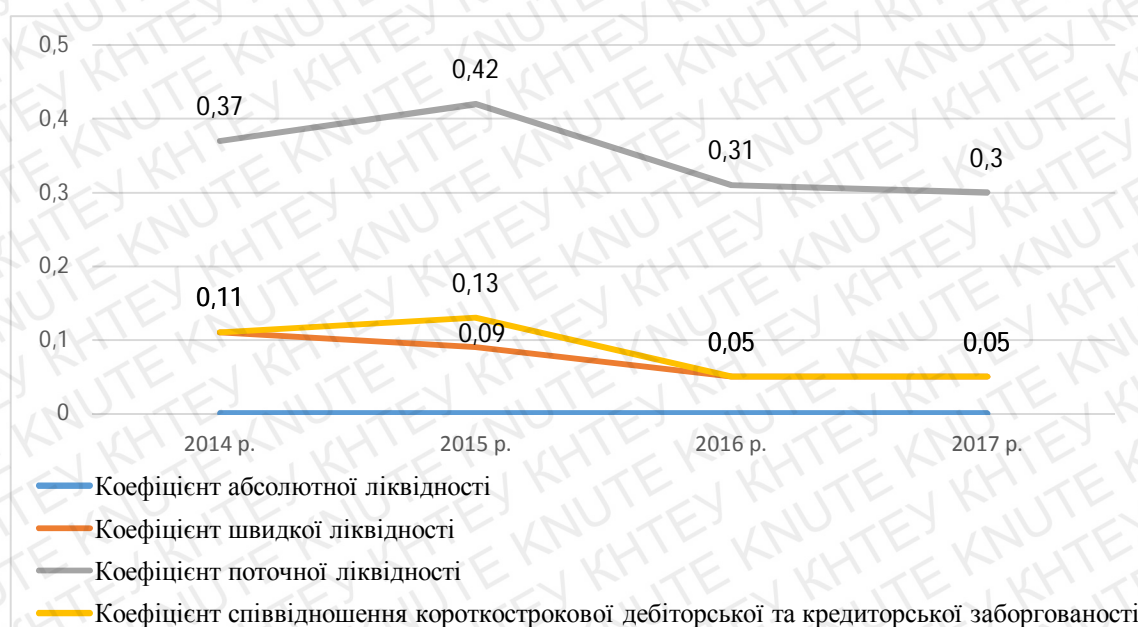

Рис. 2.7 Динаміка коефіцієнтів платоспроможності

АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.

Отже, дослідивши дані коефіцієнти, слід зазначити, що підприємство є досить залежним від своїх поточних зобов'язань, особливо перед постачальниками, та перед бюджетом країни. Така залежність говорить про те, що підприємство не має високої гарантованості за розрахунками з кредиторами. Низька вартість грошових коштів не дає можливості підприємству погасити свої поточні борги, в результаті являється неплатоспроможним.

2.3 Оцінка рентабельності активів і капіталу підприємства

Велике значення у дослідженні фінансового стану підприємства мають показники ефективності діяльності підприємства, які характеризують рівень прибутковості його виробництва [29, ст.60].

Інформаційними джерелами для оцінки прибутковості (рентабельності) підприємства є Звіт про фінансовий стан (Баланс) та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) акціонерного товариства «Перший київський машинобудівний завод» (дод. А) (дод. Б).

Рентабельність підприємства оцінюються за допомогою системи показників фінансових коефіцієнтів поданих у структурному розділі 1, та наведені в таблиці 1.6.

1. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (ROE). Коефіцієнт рентабельності власного капіталу характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного в підприємство (подано в табл. 2.13).

Динаміка значення коефіцієнта є негативною для підприємства, та за досліджувани роки показник знизився на 20,6%. Це пов'язано з тим, що підприємство у 2014-2017 рр. мало збитки, зменшення власного капіталу, в результаті спостерігаємо від'ємні значення коефіцієнтів рентабельності власного капіталу (рис. 2.8).

Таблиця 2.13

**Динаміка коефіцієнта рентабельності власного капіталу
АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Чистий прибуток (збиток), тис.грн	-28339	-6250	-53186	-35042	-6703	18144
Власний капітал, тис.грн	214906	204237	143004	103587	-111319	-39417
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,13	-0,03	-0,37	-0,33	-0,20	0,03

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) та звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

2. Коефіцієнт рентабельності сукупних активів (ROA). Коефіцієнт показує ефективність використання активів підприємства для генерації прибутку. Динаміка коефіцієнта рентабельності активів має таку ж тенденцію, як і динаміка коефіцієнта рентабельності власного капіталу, і має ті ж самі причини зниження (подано в табл. 2.14).

Таблиця 2.14

**Динаміка коефіцієнта рентабельності сукупних активів
АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Чистий прибуток (збиток), тис.грн	-28339	-6250	-53186	-35042	-6703	18144
Активи, тис.грн	334878	345174	345528	352304	17426	6776
Коефіцієнт рентабельності сукупних активів	-0,08	-0,01	-0,15	-0,09	-0,01	0,05

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) та звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

У 2017 році в порівнянні з 2014 роком показник несуттєво зменшився. Активи підприємства не рентабельні, що свідчить про їх неефективне використання (рис. 2.8).

3. Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції за чистим прибутком (рентабельність діяльності). Коефіцієнт показує, скільки припадає чистого прибутку на одиницю виручки, наскільки ефективно підприємство здійснює свою господарську діяльність.

Динаміка коефіцієнта є нестабільною, спостерігаємо збільшення чистого доходу, але отримання збитків підприємством не дають змогу бути рентабельним (подано в табл. 2.15) (рис. 2.8).

Таблиця 2.15

Динаміка коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції за чистим прибутком АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Чистий прибуток (збиток), тис.грн	-28339	-6250	-53186	-35042	-6703	18144
Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), тис.грн	49579	35704	41379	59277	9698	17898
Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції за чистим прибутком	-0,57	-0,17	-1,28	-0,59	-0,01	0,69

Джерело: складено на основі звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

4. Коефіцієнт рентабельності реалізації продукції за операційним прибутком. Коефіцієнт показує, скільки припадає операційного прибутку на одиницю виручки від реалізації (подано в табл. 2.16).

Спостерігаємо нестабільну та від'ємну динаміку показника, наслідком якої стали збитки від операційної діяльності. Це означає, що підприємство не має змогу за рахунок валового прибутку погасити всі свої постійні та операційні витрати. Від'ємні значення свідчать про низьку ефективність господарської діяльності підприємства (рис. 2.8)

Таблиця 2.16

Динаміка коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції за операційним прибутком АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Операційний прибуток (збиток), тис.грн	-28339	-4632	-46442	-28583	-244	17859
Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), тис.грн	49579	35704	41379	59277	9698	17898
Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції за операційним прибутком	-0,57	-0,13	-1,12	-0,48	0,09	0,64

Джерело: складено на основі звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

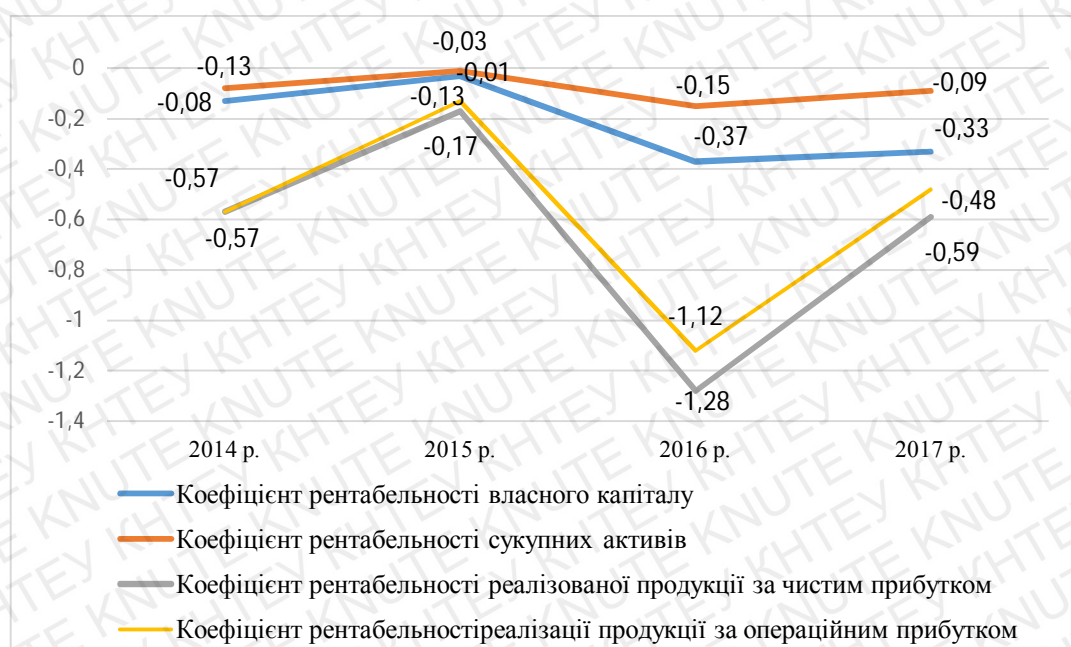

Рис. 2.8 Динаміка коефіцієнтів рентабельності АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.

5. Період окупності капіталу. Показник показує за який період кошти, що інвестовані в активи, будуть компенсовані чистим прибутком. Значення відображаються в роках. Динаміка показника є негативною та має від'ємні значення у зв'язку з отриманням підприємством збитку (подано в табл. 2.17).

Таблиця 2.17

Динаміка періоду окупності капіталу АТ «ПКМЗ» ЗА 2014–2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Активи, тис.грн	334878	345174	345528	352304	17426	6776
Чистий прибуток (збиток), тис.грн	-28339	-6250	-53186	-35042	-6703	18144
Період окупності капіталу	-11,81	-55,22	-6,49	-10,05	1,76	-3,55

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) та звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

6. Період окупності власного капіталу. Показник відображає період, протягом якого капітал підприємства окупиться, за який період власний капітал буде компенсований чистим прибутком. Значення відображаються в роках. Динаміка показника періоду окупності власного капіталу має негативну тенденцію, таку ж як показник періоду окупності капіталу, із впливом тих же причин. Хоча за досліджувані роки спостерігається підвищення, але від'ємне значення у всіх періодах показника є неприйнятним і говорить про зниження добробуту власника. Також на значення показника вплинуло значне зменшення власного капіталу. Управління власним капіталом знаходиться на критичному рівні (подано в табл. 2.18).

Таблиця 2.18

Динаміка періоду окупності власного капіталу АТ «ПКМЗ» за 2014–2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення	
					2017/2014	2017/2016
Власний капітал, тис.грн	214906	204237	143004	103587	-111319	-39417
Чистий прибуток (збиток), тис.грн	-28339	-6250	-53186	-35042	-6703	18144
Період окупності власного капіталу	-7,58	-32,67	-2,68	-2,95	4,62	-0,26

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) та звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

Значення коефіцієнтів рентабельності підприємства показує, що впродовж 2014-2017 рр. за результатами господарської діяльності підприємство отримало чисті збитки, що і обумовило отримання від'ємних показників рентабельності протягом років.

З метою формулювання комплексних висновків щодо ефективності підприємства в цілому необхідно оцінювати рентабельність спільно з показниками платоспроможності та фінансової стійкості [10, ст.79].

Проаналізуємо вплив факторів на рентабельність власного капіталу за допомогою трьохфакторної моделі «DuPont». Використовуючи формулу (2.8), проведемо факторний аналіз підприємства АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр. (подано в табл. 2.19).

$$P_{BK} \left(\frac{ЧП}{BK} \right) = \frac{ЧП}{ЧД} * \frac{ЧД}{A} * \frac{A}{BK} = P_{чрп} * K_{об.а.} * K_{ф.зал} \quad (2.8)$$

Таблиця 2.19

**Трьохфакторна модель рентабельності «DuPont»
АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Темп росту	
					2017/ 2014	2017/ 2016
Чиста рентабельність продажів (Pчрп)	-0,57	-0,18	-1,29	-0,59	1,04	0,46
Коефіцієнт оборотності активів (Коб.а.)	0,15	0,10	0,12	0,17	1,13	1,42
Коефіцієнт фінансової залежності (Кф.зал)	1,56	1,69	2,42	3,40	2,18	1,40
Рентабельність власного капіталу (Pвк) за трьохфакторною моделлю «DuPont»	-0,13	-0,03	-0,37	-0,34	2,62	0,92

Джерело: складено на основі звіту про фінансовий стан (Баланс) та звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

Аналіз даних показав, що рентабельність продажу у 2016 році суттєво зменшилася, але потім показник прирівнявся до показника 2014 року. Динаміка є негативною, так як всі значення від'ємні. Коефіцієнт оборотності

активів відображає швидкість обороту сукупного капіталу підприємства. Цей показник характеризує швидкість та ефективність управління активами підприємства, тому в нашому випадку у 2017 році в порівнянні з 2014 роком показник збільшився на 13%, що означає оборотність прискорюється, а отже це свідчить про зростання ділової активності. Коефіцієнт фінансової залежності у 2017 році в порівнянні з 2014 роком значно збільшився в 2,2 рази, що є позитивною тенденцією для підприємства.

Загальну зміну рентабельності власного капіталу визначаємо за допомогою методу ланцюгових підстановок, за формулами (2.9) (2.10) (2.11). Метод ланцюгових підстановок базується на послідовній заміні базисної величини одного із факторів його фактичною величиною.

$$\Delta Рвк (Рчрп) = \frac{Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{пот.р.} * Кф.зал._{пот.р.}}{Рчрп_{пот.р.} * Коб.а._{пот.р.} * Кф.зал._{пот.р.}} - 1 \quad (2.9)$$

$$\Delta Рвк (Коб.а.) = \frac{Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{зв.р.} * Кф.зал._{пот.р.}}{Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{пот.р.} * Кф.зал._{пот.р.}} - 1 \quad (2.10)$$

$$\Delta Рвк (Кф.зал.) = \frac{Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{зв.р.} * Кф.зал._{зв.р.}}{Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{зв.р.} * Кф.зал._{пот.р.}} - 1 \quad (2.11)$$

Склавши значення змін показника рентабельності власного капіталу за рахунок кожного фактора, одержимо загальне значення зміни значення коефіцієнтів, які представлені у таблиці 2.20 (рис. 2.9).

Таблиця 2.20

Вплив факторів на рентабельність власного капіталу за моделлю «DuPont» АТ «ПКМЗ» за 2015-2017 рр.

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Вплив зміни показника чистої рентабельності продажів на зміну рентабельності власного капіталу	0,09	-0,19	0,20
Вплив зміни коефіцієнта оборотності активів на зміну рентабельності власного капіталу	0,01	-0,04	-0,07

Продовження табл. 2.20

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Вплив зміни коефіцієнта фінансової залежності на зміну рентабельності власного капіталу	0,00	-0,11	-0,10

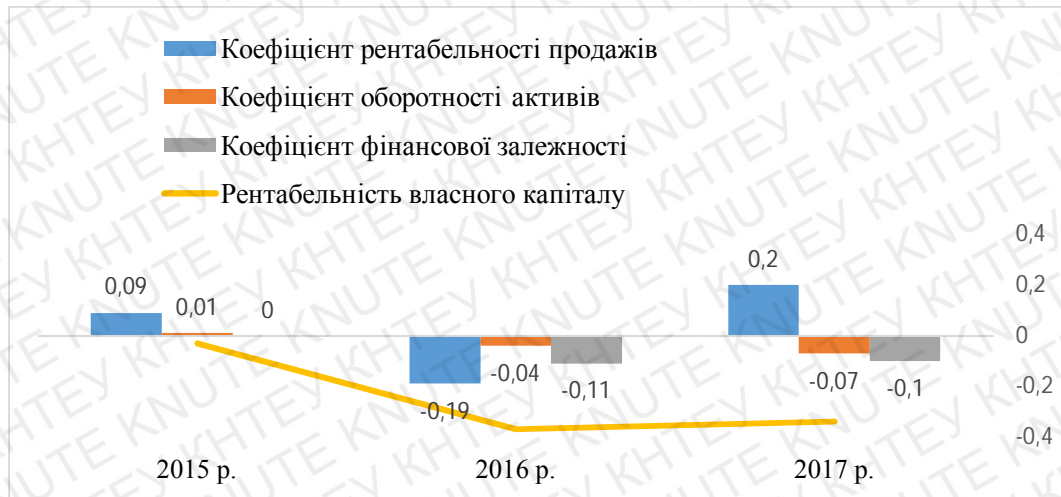

Рис. 2.9 Оцінка впливу показників трьохфакторної моделі «DuPont» на зміну рентабельності власного капіталу АТ «ПКМЗ» у 2015-2017 рр.

Отже, за проведеним факторним аналізом трьохфакторної моделі «DuPont», можемо зробити висновок. Згідно рисунка 2.9 всі показники позитивно вплинули на рентабельність власного капіталу, враховуючи від'ємні значення даного показника впродовж досліджуваних років.

Найбільший вплив на рентабельність власного капіталу підприємства має коефіцієнт рентабельності продажів, який має нестабільний вигляд в діаграмі. Найбільше це проявляється у 2016 році завдяки більш негативному впливу, та у 2017 році – позитивного впливу. Проте, значення даного коефіцієнта здатне компенсувати негативний вплив у 2017 році коефіцієнтів оборотності активів та фінансової залежності. Найменший вплив має коефіцієнт фінансової залежності, який практично відсутній у 2015 році. Коефіцієнт оборотності активів також впливає на рентабельність, але його рівень є недостатнім, для остаточного поліпшення показника.

Для оцінки загрози банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» скористаємось однією з найоптимальніших для українських підприємств моделлю О. Терещенка, розрахунок якої проведемо за формулою (2.12), (подано в табл. 2.21).

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6 \quad (2.12)$$

Таблиця 2.21

Розрахунок загрози банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» за моделлю О. Терещенка за 2014-2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відносне відхилення, %	
					2017/2014	2017/2016
Грошові надходження до суми зобов'язань (X1)	0,26	0,55	0,19	0,15	-42,31	-21,05
Валюта балансу до суми зобов'язань (X2)	2,79	2,45	1,71	1,42	-49,10	-16,96
Чистий прибуток (збиток) до валюти балансу (X3)	-0,08	-0,02	-0,15	-0,1	25,00	-33,33
Чистий прибуток до чистого доходу від реалізації продукції (X4)	-0,57	-0,17	-1,28	-0,6	5,26	-53,13
Запаси до чистого доходу від реалізації продукції (X5)	0,6	1,24	1,2	0,95	58,33	-20,83
Чистий дохід від реалізації продукції до валюти балансу (X6)	0,15	0,1	0,12	0,17	13,33	41,67
Ймовірність банкрутства (Z)	-2,84	0,35	-7,11	-3,36	18,21	-52,73

На основі отриманих результатів, можемо зробити висновок, що ймовірність загрози банкрутства за моделлю О. Терещенка на підприємстві АТ «ПКМЗ» занадто висока. Адже отримані дані за 2014-2017 рр. знаходяться в межах « $Z < 0$ », а це свідчить про те, що дане підприємство є напівбанкрутом. На результати отримання від'ємних значень найбільший вплив мали наявність збитків підприємством впродовж досліджуваних років.

Наступною актуальною для оцінки загрози банкрутства скористаємося моделлю Е. Альтмана, розрахунок якої представлений у формулі (2.13). На основі даних таблиці 2.22 робимо висновок.

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5 \quad (2.13)$$

За моделю Е. Альтмана інтегральний показник Z знаходить в межах нижче «1,8», що означає високу імовірність банкрутства підприємства, та можливість втрати платоспроможності становить від 80-100%.

Таблиця 2.22

Розрахунок загрози банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» за моделлю Е. Альтмана за 2014-2017 рр.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відносне відхилення, %	
					2017/2014	2017/2016
Власні оборотні кошти до сукупних активів (X1)	-0,22	-0,24	-0,40	-0,50	121,44	22,91
Чистий прибуток (збиток) до сукупних активів (X2)	-0,08	-0,02	-0,15	-0,10	17,54	-35,38
Фінансовий результат до оподаткування до сукупних активів (X3)	-0,08	-0,02	-0,15	-0,10	17,54	-35,38
Власний капітал до позикового капіталу (X4)	1,79	1,45	0,71	0,42	-76,75	-41,02
Чистий дохід від реалізації продукції до сукупних активів (X5)	0,15	0,10	0,12	0,17	13,65	40,50
Імовірність банкрутства (Z)	0,56	0,61	-0,67	-0,65	-216,36	-2,92

Оцінимо фінансовий стан та загрозу банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» за моделлю В.П. Мартиненка, розрахунок якої представлений у формулі (2.14). Результати розрахунку фінансового стану підприємства наведені у таблиці 2.23.

$$\text{Кр.ж.} = 1,0\text{Кп.л.} + 2,5\text{Ка.л.} + 2,86\text{Км.в.к.} + 2,0\text{Км.в.пр.} + 3,33\text{Кр.пр.}, \quad (2.14)$$

Підсумовуючи дані з таблиці 2.23, можна зробити висновок, що ймовірність розвитку кризових явищ для даного підприємства дуже висока. Значення знаходяться в межах «2,15 і нижче», а отже означає, що у АТ «ПКМЗ» дуже низький рівень життєздатності у 2014-2017 рр.

Таблиця 2.23

**Розрахунок загрози банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» за моделлю
В.П. Мартиненка за 2014-2017 рр.**

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Відносне відхилення, %	
					2017/ 2014	2017/ 2016
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кп.л.)	0,37	0,42	0,31	0,30	-18,92	-3,23
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Ка.л.)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Км.в.к.)	-0,35	-0,40	-0,98	-1,69	382,86	72,45
Коефіцієнт майна виробничого призначення (Км.в.пр.)	0,88	0,84	0,84	0,82	-6,82	-2,38
Коефіцієнт рентабельності продукції (Кр.пр.)	-0,09	0,65	0,59	0,66	-833,33	11,86
Ймовірність розвитку кризових явищ	0,83	3,12	1,15	-0,70	-183,88	-160,39

Таким чином, результати дослідження моделей оцінки банкрутства за В.П. Мартиненка, О. Терещенка та Е. Альтмана мають однаковий результат імовірності, та дозволяються скласти загальний вигляд фінансової ситуації для підприємства АТ «ПКМЗ».

Отже, результати оцінки банкрутства за представленими моделями для підприємства впродовж 2014-2017 рр. була наступна характерна ситуація:

- наявність нестабільного фінансового стану;
- висока ймовірність розвитку кризових явищ;
- ймовірність втрати платоспроможності 80-100%;
- порушення фінансової стійкості;
- дуже низький рівень життєздатності;
- знаходження на межі банкрутства.

На даному етапі підприємству АТ «ПКМЗ» є необхідним проведення санації, та складання напрямів фінансового оздоровлення на прогностні роки.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ПРОЕКТУ ПЛАНУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Основу механізму управління фінансовою діяльністю підприємства становить собою процес розробки системи фінансових планів і планових показників по забезпеченню розвитку підприємства необхідними фінансовими ресурсами і підвищення ефективності його фінансової діяльності в майбутньому періоді [39, ст.108].

Підприємство АТ «ПКМЗ» фактично єдиний універсальний машинобудівний комплекс з повним циклом виробництва, займає лідируюче місце на своєму ринку. Проте водночас має ряд проблем в своїй діяльності. Свідченням цього є проаналізовані показники фінансового стану підприємства протягом 2014-2017 рр.

Нестабільний стан в Україні з 2014-2016 рр. вплинув на всі техніко-економічні показники діяльності даного підприємства. Комплексна оцінка показників фінансового стану показала, що підприємство знаходиться у критичному стані, та на межі банкрутства. Підприємство неефективно здійснює свою господарську діяльність, результатом якої стали отримані збитки впродовж досліджуваних років, тому потрібно виявити резерви покращення фінансового стану.

Основними проблемами для підприємства виступає нестача власних коштів, які б забезпечували здійснення повномасштабної ефективної діяльності. Оцінка фінансового стану АТ «ПКМЗ» вказує на те, що на даний момент підприємство має:

- 1) наявність і зростання частки кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями, а саме за товари, роботи та послуги;
- 2) наявність суттєвої простроченої кредиторської заборгованості перед бюджетом, за якою в майбутньому будуть нараховані штрафні санкції;
- 3) наявність і зростання збитків;

- 4) зниження нерозподіленого прибутку;
- 5) зростання виробничих запасів і незавершеного виробництва;
- 6) зростання собівартості реалізованої продукції;
- 7) зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Основними напрямками зміни фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» є поліпшення насамперед головних показників діяльності, які представлені на рисунку 3.1

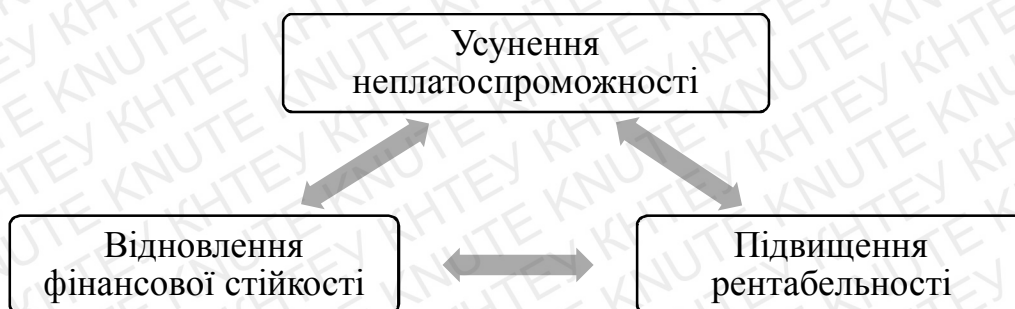

Рис. 3.1 Напрямки поліпшення фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ»

Резервами підвищення фінансового стану для акціонерного товариства «Перший київський машинобудівний завод» на наступний рік будуть:

- збільшення обсягу реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- зменшення собівартості;
- зменшення операційних витрат;
- зменшення адміністративних витрат;
- збільшення нерозподіленого прибутку;
- поповнення зареєстрованого статутного капіталу.

Для того, щоб покращити фінансовий стан, підприємству потрібно збільшити обсяги реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Так як, за останній рік підприємство вийшло на нові ринки збуту, і знайшло нові шляхи реалізації продукції та надання послуг, це буде для нього раціонально.

З ростом обсягу випуску продукції прибуток підприємства збільшується не тільки за рахунок зниження витрат, але і внаслідок збільшення кількості продукції та послуг, що випускається та надається. Таким чином, чим більший обсяг виробництва, тим більша сума одержуваної підприємством прибутку.

Інформація про дані обсяги випуску продукції та надання послуг знаходяться на офіційному сайті SMIDA [46]. Згідно даних всього обсяг виготовленої продукції (товарів, робіт, послуг) в 2016 році склав 12185 тис.грн. У 2017 році всього обсяг виготовленої продукції (товарів, робіт, послуг) та механічна обробка деталей склав 20096 тис.грн. Тобто, темп росту обсягу за останній рік 1,65 - збільшення майже вдвічі. Тому будемо планувати збільшення обсягу реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з таким же темпом. За рахунок чого зросте обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Планувати чистий дохід відповідно доцільніше також через темп росту за останні роки, результати представимо в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Темп росту чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 роки

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Темп росту		
					2015/2014	2016/2015	2017/2016
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) тис.грн.	49579	35704	41379	59277	0,72	1,16	1,43

Джерело: складено на основі звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

З таблиці 3.1 видно, що чистий дохід почав зростати з 2016 року. Тому плануємо, що показник у прогнозованому періоді збільшиться з таким же темпом (0,27), і буде становити 1,7.

Збільшення собівартості свідчить, про зростання цін на сировину та матеріали. Для того, щоб знизити витрати (або залишити їх хоча би на одному рівні) внаслідок чого знизиться і собівартість продукції, потрібно знайти дешевші канали збуту отримання сировини і матеріалів, при цьому звертаючи

увагу на якість. Також це можливо за рахунок більш раціонального використання матеріальних та трудових ресурсів. Тому спробуємо знизити собівартість на 20%.

За останні роки відбулося значне збільшення адміністративних витрат, а саме на 48330 тис.грн. Тому для оптимізації адміністративних витрат необхідно зменшити матеріальні витрати, також переглянути можливості зменшення апарату управління, що в свою чергу допоможе скоротити витрати на заробітну плату, а відповідно і нарахування на соціальні заходи. Зміни не повинні торкатися рівня оплати праці адміністративного персоналу, оскільки це негативно вплине на ефективність і зацікавленість в покращенні роботи підприємства.

Тому плануємо чистий прибуток на прогнозний рік за рахунок збільшення обсягу реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рахунок чого збільшуємо чистий дохід, зменшуємо адміністративні витрати на 20% та зменшуємо собівартість на 20%. Витрати на збут доцільніше спланувати через рівень витрат до чистого доходу, так як обсяги продукції зростають – зростають і витрати на їх реалізацію. Так як підприємство не планує брати кредит – зменшуємо фінансові витрати теж на 20%, решта показників залишаємо без змін. Інші витрати присутні тільки в 2015 році, тому їх наявність в плановому році не передбачається. В результаті знайдемо чистий фінансовий результат (ставка податку на прибуток 18%).

За даними фінансової звітності попереднього року розрахуємо прогнозний план доходів та витрат (подано в табл. 3.2).

Таблиця 3.2

План доходів та витрат підприємства АТ «ПКМЗ» на 2018 рік

Показник	Плановий рік, тис.грн	Методика розрахунку
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	100771	Тр = 1,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	16077	зменшення на 20%

Продовження табл. 3.2

Показник	Плановий рік, тис.грн	Методика розрахунку
Валовий прибуток (збиток)	84694	$ВП = ЧДР - Сб$
Інші операційні доходи	2693	
Адміністративні витрати	52721	зменшення на 20%
Витрати на збут	105	$Рвзб = \frac{\dots}{\dots} = 0,001$
Інші операційні витрати	4494	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	30067	$ФР_{оп} = ВП + ІОД - АВ - ІОВ$
Інші доходи	162	
Фінансові витрати	5297	зменшення на 20%
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	24932	$ФР_{до\text{ оп}} = ФР_{оп} + ІД - ФВ$
Витрати (дохід) з податку на прибуток	4488	$ПП = ФР_{до\text{ оп}} \cdot \frac{СтПП}{100}$
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	20444	$ЧП = ФР_{до\text{ оп}} - ПП$

Джерело: розроблено автором на основі звіту про фінансові результати АТ «ПКМЗ»

Отже, в результаті проведених розрахунків в 2018 році плануємо отримати чистий фінансовий результат у вигляді прибутку, сума якого становить 20444 тис.грн.

Можемо зробити висновок, що при врахуванні резервів покращення фінансового стану, даний план допоможе збільшити чистий дохід, який в подальшому дасть підприємству можливість отримати прибуток, а не збиток.

Удосконалення фінансового стану підприємства можливе шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва на основі зростання прибутку та активів.

Для поліпшення показників фінансового стану підприємства, проаналізуємо для початку, яка модель фінансування активів та пасивів підприємства АТ «ПКМЗ» була у 2017 році (подано на рис. 3.2).

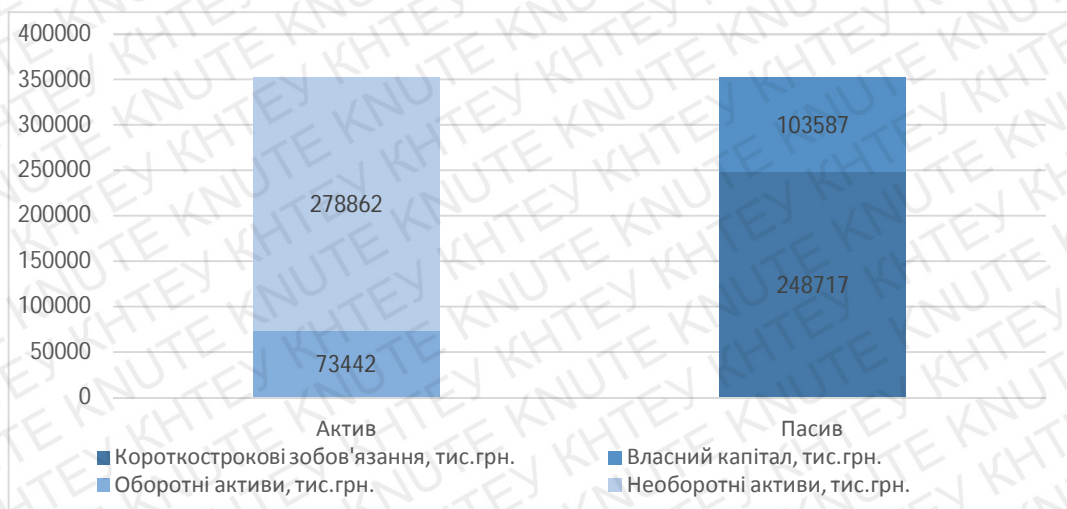

Рис. 3.2 Модель фінансування активів АТ «ПКМЗ» у 2017 році

На рисунку 3.2 спостерігаємо, що підприємство залежить від поточних зобов'язань, частка яких становить 70,6 % всіх пасивів, що звісно, впливає на фінансову стійкість підприємства.

Для збільшення власного капіталу АТ «ПКМЗ» повинно найбільш повно використовувати ресурси, що знаходяться в його розпорядженні. Основним джерело збільшення власного капіталу є реінвестування чистого прибутку. Отриманий чистий прибуток у плановому році відносимо на статтю «нерозподілений прибуток», тим самим збільшуємо власний капітал. За даними фінансового плану АТ «ПКМЗ» на 2018 рік планується отримання додаткового капіталу у розмірі 12926 тис.грн.

Отже, згідно підрахунків, сума власного капіталу на плановий 2018 рік буде становити 136957 тис.грн. (рис. 3.3).

Згідно рисунка 3.3, спостерігається позитивна динаміка для даного підприємства. У 2018 році в порівнянні з 2017 роком вартість власного капіталу збільшиться на 32%.

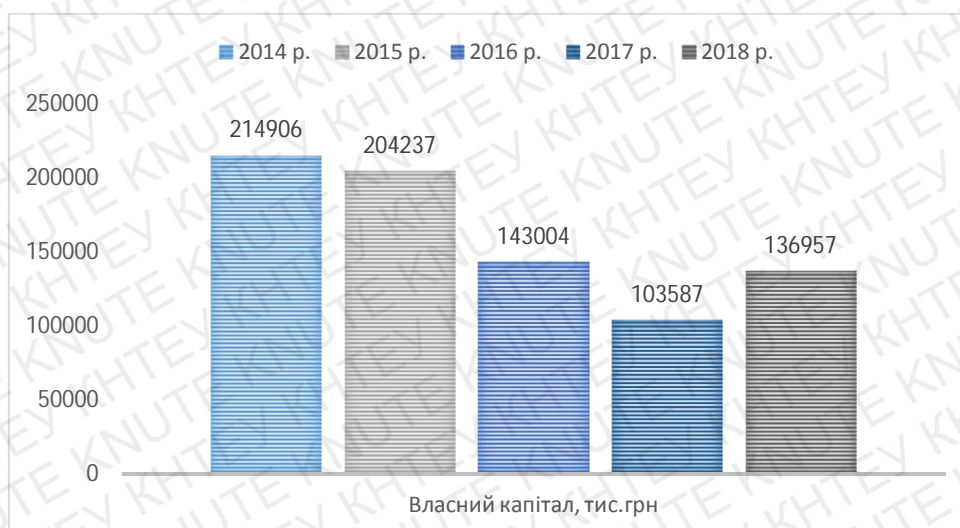

Рис. 3.3 Динаміка вартості власного капіталу підприємства АТ «ПКМЗ» з урахуванням планового прогнозування

На основі збільшення власного капіталу підприємства, планується підвищення фінансової стійкості, результати якої представлено в таблиці 3.3. Повністю розпланувати як зміняться пасиви та активи на підприємстві не має можливості, так як відсутні дані про їх зміну у плановому році, тому розраховуємо деякі коефіцієнти, які зазнали змін при врахуванні плану доходу та витрат на 2018 рік.

Таблиця 3.3

Система планових показників фінансової стійкості підприємства АТ «ПКМЗ» на 2018 рік

Показники	2018 р.
Власний капітал, тис.грн	136957
Поточні зобов'язання, тис.грн	248717
Пасиви, тис.грн	385674
Коефіцієнт автономії	0,36
Коефіцієнт фінансування	0,55
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,64

Одним із напрямків покращення платоспроможності підприємства є збільшення грошових коштів, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності (подано в табл. 3.4). Збільшити грошові кошти можна зробити за рахунок:

1) зменшення дебіторської заборгованості шляхом пришвидшення повернення зобов'язань, або введення штрафів за несвоєчасне здійснення операцій;

2) реалізації товарно-матеріальних запасів за минулий рік. Надмірні запаси не лише спричинюють зниження ліквідності підприємства, а й додаткові витрати за їх обслуговування. Тому, для покращення показника необхідно реалізувати надлишкові запаси. Таким чином грошові кошти збільшимо на 25029 тис.грн.

Таблиця 3.4

**Система планового показника платоспроможності підприємства
АТ «ПКМЗ» на 2018 рік**

Показник	2018 р.
Грошові кошти та їх еквіваленти, тис.грн.	25029
Поточні зобов'язання, тис.грн.	248717
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1

Прогнозований план доходів та витрат дозволить суттєво покращити показники рентабельності підприємства, на основі отримання чистого прибутку (подано в табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Система планових показників рентабельності підприємства
АТ «ПКМЗ» на 2018 рік**

Показники	2018 р.
Чистий прибуток (збиток), тис.грн	20444
Власний капітал, тис.грн	136957
Активи, тис.грн	385674
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн	100771
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,15
Коефіцієнт рентабельності сукупних активів	0,05
Коефіцієнт рентабельності діяльності (продажів)	2,82

Отже, на основі системи прогнозованих показників фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» розробимо план формування фінансового стану на плановий рік та порівняємо планові значення коефіцієнтів з минулими (подано в табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Розробка проекту плану формування фінансового стану
підприємства АТ «ПКМЗ» на 2018 рік**

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0	0,1	0,10	-
Коефіцієнт автономії	0,29	0,36	0,07	24,14
Коефіцієнт фінансування	0,42	0,55	0,13	30,95
Коефіцієнт поточної заборгованості	0,71	0,64	-0,07	-9,86
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,33	0,15	-0,45	-145,45
Коефіцієнт рентабельності сукупних активів	-0,09	0,05	0,14	-155,56
Коефіцієнт рентабельності діяльності (продажів)	-0,59	2,82	3,41	-577,97

З таблиці 3.6 спостерігаємо покращення коефіцієнтів фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» в 2018 році, а саме:

- покращення коефіцієнта абсолютної ліквідності;
- покращення коефіцієнта автономії на 24 %;
- покращення коефіцієнта фінансування на 30 %;
- негативне зниження коефіцієнта поточної заборгованості;
- значне покращення всіх показників рентабельності.

Розрахунок здійснювався відповідно до реальних можливостей діяльності підприємства. У підприємства є можливість в подальшому покращити платоспроможність, фінансову стійкість та рентабельність (рис. 3.4).

Отже, за прорахованими плановими економічними показниками для підприємства АТ «ПКМЗ», можна зробити висновок що підприємство розширить власне виробництво за рахунок збільшення обсягів реалізації, тим самим підвищить чистий дохід; за рахунок зменшення постійних витрат буде мати можливість отримати прибуток, який в подальшому вплине на підвищення фінансової стійкості підприємства.

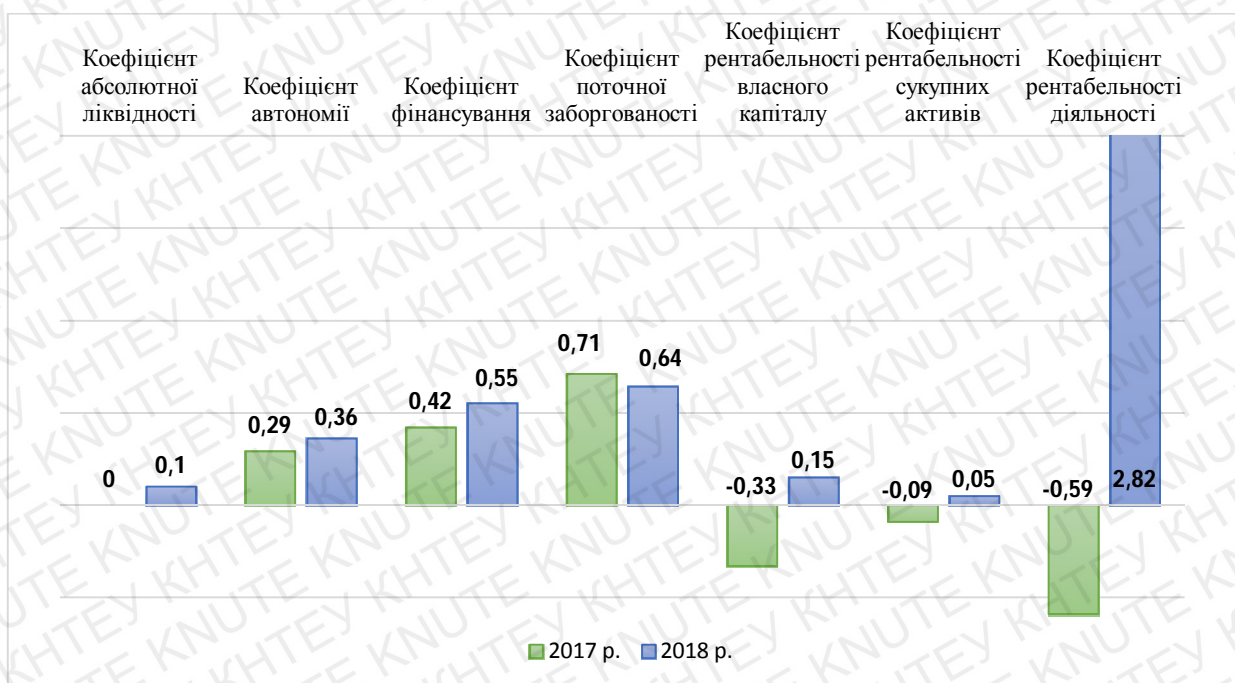

Рис. 3.4 Розробка проекту плану формування фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» на плановий рік

Розрахуємо планову рентабельність власного капіталу за трьохфакторною моделлю «DuPont» на 2018 рік, використовуючи формулу (3.1). Результати представимо в таблицю 3.7.

$$Р_{ВК} = \frac{ЧП}{ЧД} * \frac{ЧД}{А} * \frac{А}{ВК} = Р_{чрп} * Коб.а * Кф.зал, \quad (3.1)$$

де $Р_{чрп}$ – чиста рентабельність продажів;

$Коб.а$ – коефіцієнт оборотності активів;

$Кф.зал$ – коефіцієнт фінансової залежності.

Таблиця 3.7

**Трьохфакторна модель рентабельності «DuPont»
АТ «ПКМЗ» за 2017-2018 рр.**

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
Чиста рентабельність продажів ($Р_{чрп}$)	-0,59	0,20	0,79	-133,90
Коефіцієнт оборотності активів ($Коб.а.$)	0,17	0,26	0,09	52,94

Продовження табл. 3.7

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
Коефіцієнт фінансової залежності (Кф.зал)	3,40	2,82	-0,58	-17,06
Рентабельність власного капіталу (Рвк) за трьохфакторною моделлю «DuPont»	-0,34	0,15	0,49	-144,12

Вплив факторів на рентабельність власного капіталу розрахуємо за формулами (3.2) (3.3) (3.4), результати представимо в таблицю 3.8.

$$\Delta Рвк (Рчрп) = Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{пот.р.} * Кф.зал._{пот.р.} - Рчрп_{пот.р.} * Коб.а._{пот.р.} * Кф.зал._{пот.р.}, \quad (3.2)$$

$$\Delta Рвк (Коб.а.) = Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{зв.р.} * Кф.зал._{пот.р.} - Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{пот.р.} * Кф.зал._{пот.р.}, \quad (3.3)$$

$$\Delta Рвк (Кф.зал.) = Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{зв.р.} * Кф.зал._{зв.р.} - Рчрп_{зв.р.} * Коб.а._{зв.р.} * Кф.зал._{пот.р.} \quad (3.4)$$

Таблиця 3.8

Вплив факторів на рентабельність власного капіталу за моделлю «DuPont» АТ «ПКМЗ» за 2017-2018 рр.

Показник	2017 рік	2018 рік
Вплив зміни показника чистої рентабельності продажів на зміну рентабельності власного капіталу	0,20	0,46
Вплив зміни коефіцієнта оборотності активів на зміну рентабельності власного капіталу	-0,07	0,06
Вплив зміни коефіцієнта фінансової залежності на зміну рентабельності власного капіталу	-0,10	-0,03

Отже, за проведеним факторним аналізом - трьохфакторної моделі «DuPont», можемо зробити висновок, що у 2018 році:

- найбільшого впливу на рентабельність мав коефіцієнт рентабельності продажів, за рахунок збільшення чистого доходу;

- найменший – коефіцієнт фінансової залежності, який значно знизив рентабельність власного капіталу.

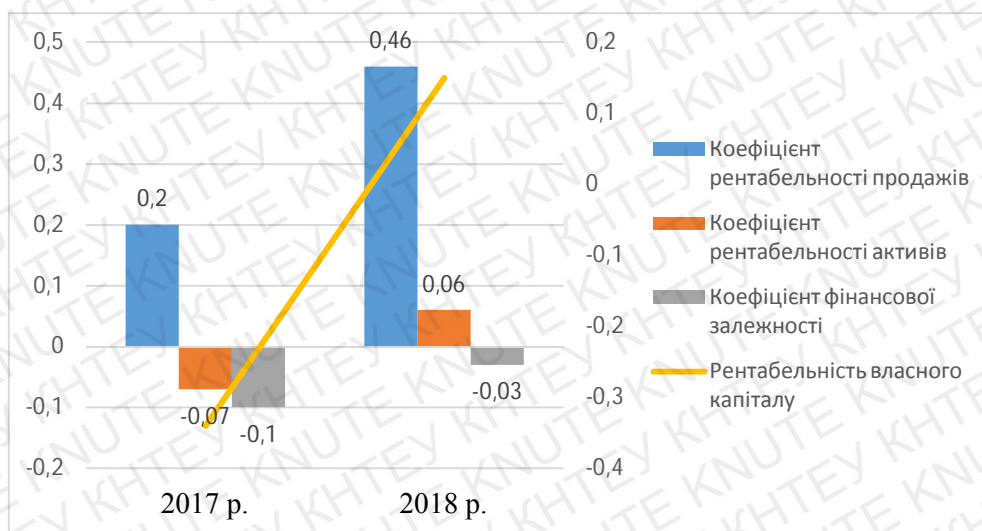

Рис. 3.5 Планова оцінка впливу показників трьохфакторної моделі «DuPont» на зміну рентабельності власного капіталу АТ «ПКМЗ» у 2017-2018 рр.

Оцінимо фінансовий стан та загрозу банкруства АТ «ПКМЗ» на 2018 рік за допомогою універсальної класичної моделі Е. Альтмана. Розрахунок проводимо за формулою (3.5). Результати наводимо в таблицю 3.9

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5 \quad (3.5)$$

Таблиця 3.9

Розрахунок загрози банкруства підприємства АТ «ПКМЗ» у 2018 році за моделлю Е. Альтмана

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
Власні оборотні кошти до сукупних активів (X1)	-0,50	-0,37	0,13	-26,41
Чистий прибуток (збиток) до сукупних активів (X2)	-0,10	0,05	0,15	-153,01
Фінансовий результат до оподаткування до сукупних активів (X3)	-0,10	0,06	0,16	-164,65
Власний капітал до позикового капіталу (X4)	0,42	0,55	0,13	31,11

Продовження табл. 3.9

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
Чистий дохід від реалізації продукції до сукупних активів (X5)	0,17	0,26	0,09	53,70
Ймовірність банкрутства (Z)	-0,65	0,44	1,09	-167,34

Відповідно до отриманого результату (табл. 3.9) робимо висновок про ймовірність банкрутства підприємства відповідно до меж моделі:

- 1) до 1,8 – дуже висока;
- 2) від 1,81 до 2,7 – висока;
- 3) від 2,8 до 2,9 – можлива;
- 4) більш ніж 3,0 – дуже низька.

Отже, ймовірність банкрутства за моделлю Е. Альтмана у 2018 році «Z» знаходиться в межах до 1,8 – дуже висока. Але все ж таки, за допомогою планових показників дана ймовірність покращилася на 167% відповідно з 2017 роком, що є гарної динамікою для підприємства.

Для більш комплексної оцінки загрози банкрутства для підприємства АТ «ПКМЗ» на плановий 2018 рік застосуємо модель О.Терещенка. Дана модель розрахована для українських підприємств, та результати якої будуть більш доцільніші. Розрахунок моделі проводимо за формулою (3.6), та результати заносимо в таблицю 3.10.

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6 \quad (3.6)$$

На основі отриманого результату (табл. 3.10) робимо висновок про ймовірність банкрутства підприємства відповідно до меж моделі:

- 1) $Z > 2$ - підприємство вважається фінансово стійким і йому не загрожує банкрутство;
- 2) $1 < Z < 2$ - фінансова рівновага порушена;
- 3) $0 < Z < 1$ - підприємству загрожує банкрутство;

4) $Z < 0$ - підприємство є напівбанкрутом.

Таблиця 3.10

Розрахунок загрози банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» у 2018 році за моделлю О.Терещенка

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
Грошові надходження до суми зобов'язань (X1)	0,15	0,15	0	0
Валюта балансу до суми зобов'язань (X2)	1,42	1,55	0,13	9,20
Чистий прибуток (збиток) до валюти балансу (X3)	-0,1	0,05	0,15	-153,01
Чистий прибуток до чистого доходу від реалізації продукції (X4)	-0,6	0,20	0,80	-133,81
Запаси до чистого доходу від реалізації продукції (X5)	0,95	0,56	-0,39	-41,21
Чистий дохід від реалізації продукції до валюти балансу (X6)	0,17	0,26	0,09	53,70
Ймовірність банкрутства (Z)	-3,36	2,09	5,45	-162,12

Отже, за моделлю О. Терещенка ймовірність банкрутства $Z < 2,09$. Це означає, що виконання планових показників у 2018 році дозволить підприємству вийти за межі загрози банкрутства, та бути більш фінансово стійким.

Так як, у 2018 році відповідні розраховані моделі мають відмінні значення імовірності банкрутства, то для повної фінансової ситуації проведемо розрахунок банкрутства за допомогою моделі В.П. Мартиненка. Розрахунок здійснюємо за допомогою формули (3.7).

$$\text{Кр.ж.} = 1,0\text{Кп.л.} + 2,5\text{Ка.л.} + 2,86\text{Км.в.к.} + 2,0\text{Км.в.пр.} + 3,33\text{Кр.пр.} \quad (3.7)$$

На основі отриманого результату (табл. 3.11) робимо висновок про ймовірність розвитку кризових явищ на підприємстві відповідно до меж моделі:

- 1) > 5,01 високий рівень життєздатності;
- 2) 5,0-4,16 – середній рівень життєздатності;
- 3) 4,15-2,26 – низький рівень життєздатності;
- 4) 2,15 і нижче – дуже низький рівень життєздатності.

Тобто, за моделлю В.П. Мартиненка підприємство АТ «ПКМЗ» має високий рівень життєздатності.

Таблиця 3.11

Розрахунок загрози банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» у 2018 році за моделлю В.П. Мартиненка

Показник	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кп.л.)	0,3	0,30	0	0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Ка.л.)	0	0,10	0,10	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Км.в.к.)	-1,69	1,04	2,73	-161,54
Коефіцієнт майна виробничого призначення (Км.в.пр.)	0,82	0,74	-0,08	-9,76
Коефіцієнт рентабельності продукції (Кр.пр.)	0,66	5,27	4,61	698,48
Ймовірність розвитку кризових явищ	-0,7	22,55	23,25	-3321,93

Отже, проаналізувавши розрахунки за даними моделями можемо зробити висновок, що за оцінки моделей В.П. Мартиненка та О. Терещенка у 2018 році підприємство буде мати високий рівень життєздатності, та банкруство не загрожуватиме, а отже запропоновані резерви підвищення фінансового стану для підприємства АТ «ПКМЗ» будуть мати позитивний вплив, та допоможуть суттєво покращити стан.

В оптимальній структурі капіталу власний капітал підприємства повинен становити не менше 50% всього капіталу. Для здійснення повноцінної ефективної діяльності підприємству АТ «ПКМЗ» необхідно 146286 тис.грн., для того щоб необоротні активи фінансувалися за рахунок власного капіталу.

Тому для даного підприємства структура власного капіталу у плановому році повинна становити не менше 59 % пасивів (рис. 3.6).

Для досягнення таких цілей пропонуємо підприємству АТ «ПКМЗ» здійснити систему заходів задля збільшення частки власного капіталу:

- збільшення нерозподіленого прибутку, за рахунок підвищення прибутковості з кожним роком;
- збільшення розміру зареєстрованого статутного капіталу;
- підвищення ефективності використання оборотних активів;
- реструктуризація позикового капіталу.

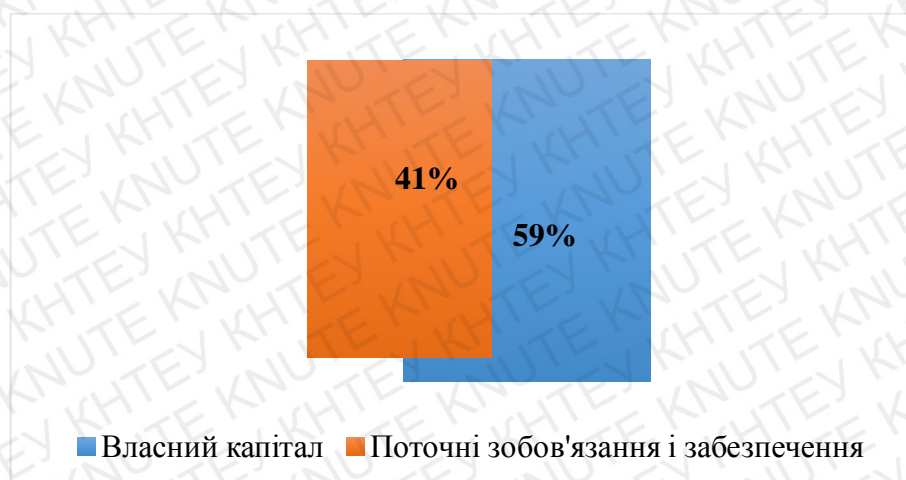

Рис. 3.6 Планова структура пасивів підприємства АТ «ПКМЗ»

Для збільшення власного капіталу та його збереження в умовах зростання поточних зобов'язань підприємству необхідно визначити граничні можливості економічного розвитку на найближчі роки.

Крім того, необхідно провести реструктуризацію активів підприємства шляхом реалізації зайвого майна, яке не використовується у виробничому процесі. Це дозволить вивільнити з обігу значну частину власних фінансових ресурсів і направити їх на розвиток діяльності підприємства, що в подальшому позитивно вплине на його прибутковість та стабільність фінансового стану.

Вихід на нові ринки збуту надасть підприємству можливості збільшити обсяги реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), які в подальшому будуть відразу поставлені клієнтам.

За рахунок цього підприємство матиме можливості збільшити вартість оборотних активів, які в подальшому будуть направлені на погашення поточних зобов'язань. Цим самим підвищити значення коефіцієнта поточної ліквідності.

Тобто на даному етапі підприємству треба направити всі зусилля на оптимізацію збутової політики, а саме, активізувати політику у галузі маркетингу з метою просування своїх послуг та продукції, необхідність у проведенні рекламних компаній.

Разом із реалізацією плану формування фінансового стану на плановий рік можна прогнозувати, що зазнають змін статті активів та пасивів. А саме, збільшаться запаси, що пояснюється зростанням виробництва, що викликає необхідність забезпечення складами для розміщення додаткових запасів.

Доцільно для даного підприємства буде оновлення свого обладнання та устаткування. АТ «ПКМЗ» має застаріле обладнання, тому для подальшого ефективної діяльності необхідно оновити його, або придбати більш сучасне. Оскільки підприємство планує збільшити обсяг виробництва, йому буде необхідно придбати новітнє обладнання, тобто відбудеться збільшення необоротних активів.

За рахунок впровадження нових технологій, раціонального використання трудових та матеріальних ресурсів, зменшення питомої ваги постійних витрат в собівартості продукції та операційних витрат підприємство підвищить свій виробничий потенціал та конкурентоспроможність. Адже зниження собівартості продукції вплине на збільшення прибутку.

Оскільки підприємство має збільшення активів, то його пасиви і власний капітал теж повинні змінитися. Також підприємству у плановому році буде правильним направити свої дії на продовження строків кредиторської

заборгованості за товарними операціями та прискорення обороту дебіторської заборгованості.

Загалом можна сказати, що підприємство у своїй діяльності на перспективу повинно орієнтуватися на політику по покращенню фінансового стану і підвищення рівня фінансової стійкості при якій основна діяльність буде прибутковою при одночасній максимальній віддачі всіх елементів, тобто підвищення рівня рентабельності, як основних виробничих засобів при їх модернізації, так і рентабельності продукції за рахунок зниження собівартості і збільшення обсягів її реалізації.

На основі проведених розрахунків з економічних показників та розрахованих оцінок ймовірності банкрутства для підприємства АТ «ПКМЗ» буде необхідно направити свою політику на зменшення поточних зобов'язань, та підвищення прибутковості.

Отже, для досягнення поставлених умов, для підприємства буде доцільно проведення заходів, які будуть спрямовані на поліпшення фінансового стану на 2018-2019 рр., які запропоновані на рисунку 3.7. Реалізації заходів допоможуть підприємству змінити та покращити фінансовий стан, про що свідчать розрахунки планових показників та їх позитивну зміну.

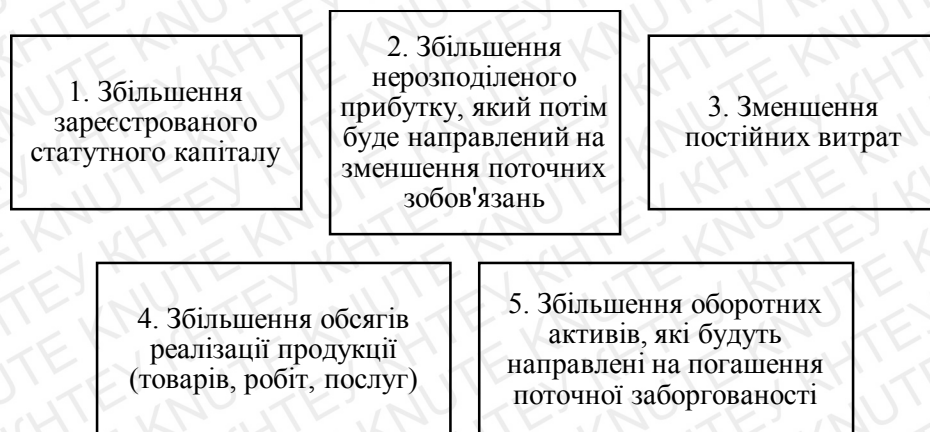

Рис. 3.7 Заходи для покращення показників фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» на 2018-2019 рр.

Не варто забувати про те, що одним із напрямків покращення фінансового стану в цілому є його прогнозування, зіставлення фінансових планів на майбутній рік. Оскільки прогнозування дає можливості в подальшому грамотно керувати виробництвом, активно впливати на формування показників господарської діяльності, необхідно постійно використовувати дані про його стан, а також зміни, які в ньому проходять.

За результатами розробки проекту плану фінансового стану підприємства на плановий рік можна зробити висновки, що підприємству необхідна антикризова програма, яка б забезпечила і надалі реальне підвищення рівня фінансової стійкості та платоспроможності, та зменшила імовірність загрози банкрутства.

За рахунок проведення запропонованих заходів з покращення фінансового стану підприємства, у плановому 2018 році відбудуться наступні зміни:

- покращення платоспроможності, за рахунок збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності;
- зміцнення фінансової стійкості, за рахунок збільшення коефіцієнта автономії на 24%, та коефіцієнта фінансування на 30%;
- покращення показників рентабельності, за рахунок отримання планового прибутку;
- підвищення рівня життєздатності;
- уникнення стану загрози ймовірності банкрутства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки та пропозиції. Оцінка фінансового стану є головною передумовою подальшого функціонування підприємства та визначення його положення на ринку. Тому актуальним в сучасній економіці є дослідження комплексної оцінки фінансового стану, при якій співставляються значення всіх його елементів, та узагальнюється результат діяльності в цілому. Адже, результат діяльності дає ряд можливостей для підприємства – виявити сильні та слабкі сторони діяльності, та виробити певну стратегію, яка буде направлена на підвищення економічного зростання.

В першому розділі випускної кваліфікаційної роботи було проаналізовано та узагальнено теоретичні аспекти визначення поняття «фінансовий стан» підприємства. «Фінансовий стан - це одна із найважливіших характеристик економічної діяльності кожного підприємства як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі, яка знаходить своє відображення у комплексі показників щодо ділової активності, рентабельності діяльності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства, наскільки ефективно підприємство здійснює свою діяльність, виконання ним зобов'язань перед бюджетом, кредиторами і іншими установами, та спроможність фінансувати свою діяльність».

Фінансовий стан характеризується певними елементами (показниками). Основними елементами фінансового стану є: показники фінансової стійкості, показники ділової активності, показники платоспроможності (ліквідності) та показники рентабельності (прибутковості). Саме проведення оцінки даних елементів є основним завданням комплексного дослідження фінансового стану для кожного підприємства.

Фінансовий стан потрібно систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів (приймів). Досліджуючи основні прийоми аналізу фінансового стану підприємства вітчизняних джерел, спостерігається

певна однаковість науковців в опрацюванні цього питання, тому на основі опрацьованої літератури виділимо основні прийоми оцінки фінансового стану: горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, порівняльний аналіз, факторний аналіз та аналіз фінансових коефіцієнтів.

Горизонтальний аналіз базується на вивченні динаміки окремих показників фінансового стану підприємства у часі. Вертикальний аналіз ґрунтується на структурному розкладанні окремих показників фінансової звітності підприємства. За допомогою порівняльного аналізу здійснюється порівняння фінансових показників звітного періоду з плановим та інше. Аналіз фінансових коефіцієнтів базується на аналізі показників фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності та показників ділової активності. За допомогою факторного аналізу визначається вплив певних факторів на значення конкретного показника.

Для більш комплексного аналізу в роботі використовувалась модель трьохфакторного аналізу «DuPont», моделі визначення ймовірності загрози банкрутства Е.Альтмана, В.П. Мартиненка та О. Терещенка.

В другому розділі випускної кваліфікаційної роботи здійснено дослідження фінансового стану АТ «ПКМЗ». Оцінка елементів фінансового стану здійснювалася за допомогою аналізу фінансових коефіцієнтів, та горизонтального аналізу - для оцінки їх динаміки впродовж років. На основі фінансової звітності підприємства АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр. було проаналізовано систему показників платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності підприємства. Аналіз фінансового стану виявив, що підприємство є неплатоспроможним та нерентабельним, про що свідчить отримані збитки впродовж років. Всі показники знаходяться поза нормативних значень. Підприємство знаходиться в достатньо скрутному становищі.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ» за 2014-2017 рр. характеризується наступними значеннями.

1. Зменшення вартості необоротних активів на 11282 тис.грн., що свідчить про послаблення матеріальної технічної бази. Зміни відбулися за

рахунок зміни основних засобів, які зменшилися на 4%, причиною цього стало зменшення їх первісної вартості.

2. Збільшення вартості оборотних активів на 28708 тис.грн., за рахунок збільшення запасів на 89%. Це може свідчити про неефективне розпорядження ними, і як наслідок виникають проблеми з ліквідністю, збільшується псування сировини та матеріалів, зростають складські витрати, що негативно впливає на кінцеві результати діяльності. Вартість грошових коштів зростає, що є позитивним показником для підприємства.

3. Зменшення вартості власного капіталу на 111319 тис.грн., це сталося за рахунок зменшення нерозподіленого прибутку на 54%, а саме отримання підприємством збитку впродовж досліджуваних років.

4. Збільшення поточних зобов'язань на 128745 тис.грн. Причиною цього збільшення є зростання кредиторської заборгованості на 106% .

5. Збільшення валового прибутку, за рахунок зростання чистого доходу на 20%. Великого впливу на отримання збитку у 2017 році спричинило збільшення операційних витрат, темп росту яких склав за 4 роки майже 100%.

Проте головною проблемою для АТ «ПКМЗ» є низький рівень показників фінансової стійкості, обумовлений недостатньою величиною власного капіталу для фінансування своєї діяльності. Темп збільшення поточних зобов'язань за 4 роки перевищив 100%, і в 2017 році частка зобов'язань була 70% всього капіталу. Такі значення діяльності підприємства свідчать про неефективність виробництва, аналіз типу фінансової стійкості вказує на критичний стан.

Показники платоспроможності мають нульові значення, спостерігається стабільна негативна динаміка, так як у підприємства недостатньо грошових коштів для погашення своїх боргів. Вартість оборотних активів не здатна профінансувати вартість поточних зобов'язань.

Для оцінки рентабельності власного капіталу важливим було проведення трьохфакторної моделі «DuPont». Дослідження показало, що найбільше на рентабельність власного капіталу впливає коефіцієнт

рентабельності продаж, який залежить від фінансових результатів діяльності підприємства, який впродовж років мав збиткові результати. При оцінці загрози банкрутства за моделями Альтмана, Мартиненка та Терещенка, виявили що всі значення свідчать про ймовірність втрати платоспроможності, яка становить 80-100%, про дуже низький рівень життєздатності, та те, що підприємство знаходиться на межі банкрутства. Найкращий фінансовий стан підприємство мало у 2015 році.

В третьому розділі випускної кваліфікаційної роботи розроблений проект плану формування фінансового стану підприємства АТ «ПКМЗ». Метою розробки фінансового плану на прогнозний рік дозволяє виявити резерви покращення фінансового стану підприємства. Завдяки збільшенню обсягу виробництва і надання послуг, зменшення собівартості, зменшення адміністративних та фінансових витрат на 20% були заплановані доходи та витрати, в результаті яких був отриманий чистий прибуток у розмірі 20444 тис.грн.

Таким чином, реалізація проекту плану фінансового стану на прогнозний рік дозволить покращити деякі показники діяльності підприємства. Покращення фінансової стійкості вдалося за рахунок коефіцієнта автономії, який у 2018 році в порівнянні з 2017 зріс на 24%., та відбулося збільшення коефіцієнта фінансування на 31%. У 2018 році прогнозовано значне збільшення показників рентабельності, за рахунок отримання прибутку, а не збитку.

Отже, за прорахованими економічними показника для АТ «ПКМЗ» на 2018 рік, можна зробити висновок, що підприємство збільшить оборотні активи за рахунок появи готової виробничої продукції на складі підприємства. Отриманий чистий прибуток буде спрямований на збільшення вартості власного капіталу. Рентабельність власного капіталу зросте за рахунок отримання чистого прибутку. Платоспроможність підприємства зросте за рахунок погашення дебіторської заборгованості, та реалізації товарно-матеріальної продукції на складі за минулий рік.

Було оцінено фінансовий стан та загрозу банкрутства підприємства АТ «ПКМЗ» за плановими показниками на 2018 рік. За моделлю Мартиненка та Терещенка планові значення, в порівнянні з даними 2017 роком, задовільні. Тобто, в результаті дослідження фінансовий стан підприємства у 2018 році прогнозується задовільним та ймовірність загрози банкрутства минула. Але за моделлю Альтмана у 2018 році хоч і спостерігається збільшення показника, значення $Z < 1,8$, тому ймовірність банкрутства залишається високою.

Для акціонерного товариства «Перший київський машинобудівний завод» можна запропонувати наступні пропозиції задля покращення фінансового стану:

- збільшити розмір зареєстрованого статутного капіталу;
- підвищити прибутковість за рахунок збільшення обсягу реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та зниження собівартості;
- зменшити обсяги постійних витрат;
- оновити обладнання і устаткування, та впровадити прогресивні технологічні процеси;
- підвищити ефективності управління підприємством, а також введення різних видів стимулювання персоналу;
- введення жорсткого фінансового контролю витрачання коштів на підприємстві.

Всі показники фінансового стану підприємства перебувають у взаємозв'язку. Тому оцінювати реальний фінансовий стан потрібно з урахування всіх факторів, які можуть впливати на нього. Підприємству необхідно систематично та детально аналізувати свій фінансовий стан, і в залежності від того який із показників змінився, приймати відразу відповідні рішення. Таким чином, на мою думку, запропоновані пропозиції допоможуть підприємству покращити свій фінансовий стан, дозволить максимально використовувати свої внутрішні ресурси, бути менш залежним від поточних зобов'язань та бути більш стабільним, незалежним та конкурентоспроможним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Книги

1. Бердинець М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М.Д. Бердинець, Л.П. Довгань. – К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 370 с.
2. Білик М.Д. Фінанси підприємств: практикум: навч. посіб. / М.Д. Білик, Н.Д. Бабяк, О.Б. Соколова. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 196 с.
3. Бланк І.О. Основи фінансового менеджмента: підручник / І.О. Бланк. – К.: Ніка-Центр, 2007. – 487 с.
4. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств: підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. – К.: КНТЕУ, 2006. – 779 с.
5. Бондар М.І. Звітність підприємств: підручник / М.І. Бондар, Ю.А. Верига, М.М. Орищенко та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 570 с.
6. Верхоглядова Н.І. Фінансовий стан суб'єктів господарської діяльності промислових підприємств: монографія / Н.І. Верхоглядова. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2003. – 204 с.
7. Говорушко Т.А. Фінансовий менеджмент: підручник / В.П. Мартиненко, Н.І. Климаш, К.В. Багацька, І.В. Дем'яненко, за ред. Т.А. Говорушко. – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 344 с.
8. Деєва Н.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Н.М. Деєва, О.І. Дедіков. – К.: Центр навчальної літератури, 2012. – 261 с.
9. Дем'яненко М.Я. Фінансовий словник-довідник / М.Я. Дем'яненко, Ю.Я. Лузан, П.Т. Саблук та ін.; за ред. М.Я. Дем'яненка. – К.: ІАЕ УААН, 2003. – 555 с.
10. Екімова К.В. Финансовый менеджмент: учебник для СПО / К.В. Екімова, И.П. Савельева, К.В. Кардапальцев. – М.: Издательство Юрайт, 2017. – 381 с.
11. Кащена Н.Б. Аналіз господарської діяльності підприємства: навч. посіб. / Н.Б. Кащена, Н.М. Гаркуша. – Харків: ХДУХТ, 2014. – 537 с.

12. Косова Т.Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Т.Д. Косова. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 416 с.
13. Кузнецова С.А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / С.А. Кузнецова. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 124 с.
14. Лігоненко Л.О. Фінанси підприємств: підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін. – К.: КНТЕУ, 2006. – 491 с.
15. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: КНТЕУ, 2014. – 536 с.
16. Момот Т.В., Безугла В.О., Тарарусь Ю.О., Кадничанський М.В., Чалий І.Г. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за ред. Т.В. Момот. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 712 с.
17. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник: У 2 томах. Т.2. / С.В. Мочерний, Я.С. Ляріна, О.А. Устенко, С.І.Юрій; за ред. С.В. Мочерний. – Львів: Світ, 2006. – 563 с.
18. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 504 с.
19. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. А.М. Поддєргін. – К.: КНЕУ, 2005. – 535 с.
20. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / В.О. Подольська, О.В. Ярш. – К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 488 с.
21. Романенко О.Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О.Р. Романенко: Міністерство освіти і науки України. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 310 с.
22. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / Г.В. Савицька. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
23. Семенов А.Т. Фінансова стратегія в управлінні підприємствами: монографія / А.Т. Семенов, О.О. Європутова, Т.В. Перекрест, А.В. Лисенко. – Запоріжжя: КПУ, 2008. – 188 с.

24. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підручник / Р.А. Слав'юк; Національний банк України, Університет банківської справи. – К.: УБС НБУ: Знання, 2010. – 550 с.
25. Старостенко Г.Г. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Г.Г. Старостенко, Н.В. Мірка. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 224 с.
26. Тарасенко І.О. Фінанси підприємств: підручник / І.О. Тарасенко, Н.М. Любенко. – К.: КНУТД, 2015. – 360 с.
27. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник / Ю. С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
28. Школьник І.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / І.О. Школьник, І.М. Боярко, О.В. Дейнека, Н.А. Дехтяр, О.В. Люта, Н.Г. Пігуль, О.М. Пахненко; за ред. І.О. Школьник. – К.: Цент учбової літератури, 2016. – 368 с.
29. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Н.П. Шморгун, І.В. Головка. – К.: Центр навчальної літератури, 2014. – 528 с.

Навчально-методичні видання

30. Аніловська Г.Я. Фінанси підприємств: курс лекцій / Г.Я. Аніловська, І.Б. Висоцька, І.С. Козій. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. – 150 с.
31. Лігоненко Л.О. Фінанси підприємств: опорний конспект лекцій / Л.О. Лігоненко, Н.А. Гринюк, Т.Л. Керанчук, Л.М. Докієнко, Г.В. Ситник, І.М. Вавдійчик. – К.: КНТЕУ, 2004. – 216 с.

Статті

32. Аверіна М.Ю. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства: шляхи покращення / М. Ю Аверіна // Актуальні проблеми економіки. — 2012. - № 9. – С. 92-100.
33. Безбородова Т.В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану / Т.В. Безбородова // Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1 (11) – 2014. – С. 1-7.

34. Борецька Н.П. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства / Н.П. Борецька, К.В. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - №20. – С. 63-66
35. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д.Білик // Фінанси України.– 2005.- №3.– С. 117-128.
36. Матвійчук А.В. Нечіткі, нейромережеві та дискримінантні моделі діагностування можливості банкрутства підприємств / А.В. Матвійчук // Економіка України. – 2013. - №2. – С. 71-118
37. Петренко В.С. Оцінка і шляхи покращення фінансового стану підприємства / В.С. Петренко, Квасова О.П. // Экономические науки. Международный научный журнал. – 2015. - №8. – С. 139-142

Складові частини книги

38. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. / О.Я. Базилінська. - 2-ге вид., перероб. і доповн. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 326с.
39. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. В 2 томах. Т.1 / И.А. Бланк. - 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство «Омега- Л» [и др.], 2011. – 656 с.
40. Партин Г.О. Фінанси підприємств: навч.посіб. / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. - 2-ге вид., перероб. і доповн. – К.: Знання, 2006. – 379 с.
41. Філімоненко О.С. Фінанси підприємств: навч.посіб. / О.С. Філімоненко. - 2-ге вид., перероб. і доповн. – К.: МАУП, 2004. – 328 с.
42. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: навч.посіб. / М.Г. Чумаченко. - 2-ге вид., перероб. і доповн. – К.: КНЕУ, 2003. – 540 с.
43. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: навч.посіб. / Н.М.Яркіна. - 2-ге вид., перероб. і доповн. – К.: «Видавництво Ліра», 2017. – 600 с.

Інші електронні джерела інформації

44. Деркач О.В. Проблеми аналізу фінансового стану підприємств / О.В. Деркач, О.П. Кавтиш // Ефективна економіка. – 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2013>
45. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посіб. / В.О. Мец. – К.: 2003. – 280 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://univer.nuczu.edu.ua>
46. Офіційний сайт SMIDA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://smida.gov.ua>
47. Офіційний сайт підприємства АТ «ПКМЗ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pkmz.com.ua>
48. Рясних Є. Г. Основи фінансового менеджменту: навч. посіб. / Є.Г. Рясних. – К.: Академвидав, 2010. – 336 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/657-osnovi-fnansovogo-menedjmentu-ryasnih-g.html>

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність акціонерного товариства

«Перший київський машинобудівний завод»

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

за 2014-2017 рр.

Актив	Код рядка	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	289	80	76	103
первісна вартість	1001	778	841	883	921
накопичена амортизація	1002	489	761	807	818
Незавершені капітальні інвестиції	1005	281	399	556	0
Основні засоби	1010	277201	272559	269859	266381
первісна вартість	1011	1321709	1322123	1324537	1285056
знос	1012	1044508	1049564	1054678	1018675
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	12370	12370	12370	12375
інші фінансові інвестиції	1035	3	3	3	3
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	-	-
Гудвіл	1050	-	-	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-	-
Усього за розділом I	1095	290144	285411	282864	278862
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	29802	44260	49638	56281
Виробничі запаси	1101	4357	5206	6028	8313
Незавершене виробництво	1102	13337	26330	31650	35993
Готова продукція	1103	12084	12713	11950	11965
Товари	1104	24	11	10	10
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-	-	-
Векселі одержані	1120	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9540	9946	7482	9917
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	959	909	111	538
з бюджетом	1135	4	4	2	2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	24	5	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2332	2262	2183	2183
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	45	47	29	207
Готівка	1166	1	5	27	5

Продовження додатка А

Рахунки в банках	1167	44	42	2	202
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-	-	-
У тому числі в:	1181	-	-	-	-
Резервах довгострокових зобов'язань					
Резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-	-	-
Резервах незароблених премій	1183	-	-	-	-
Інших страхових резервах	1184	-	-	-	-
Інші оборотні активи	1190	2028	2230	3219	4314
Усього за розділом II	1195	44734	59763	62664	73442
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-	-
Баланс	1300	334878	345174	345528	352304
Пасив	Код рядка	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
	1	3	4	5	6
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	9234	9234	9234	9234
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-	-	-
Резервний капітал	1415	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	205672	195003	133770	94353
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-	-	-
Усього за розділом I	1495	214906	204237	143004	103587
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-	-	-
Страхові резерви	15030	-	-	-	-
У тому числі:					
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-	-	-
Призовий фонд	1540	-	-	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	-	40000	-	-
Векселі видані	1605	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-
товари, роботи, послуги	1615	19062	28231	80896	78070
розрахунками з бюджетом	1620	62120	37344	80851	126919
у тому числі з податку на прибуток	1621	6757	-	-	-

Закінчення додатка А

розрахунками зі страхування	1625	23832	17709	23848	26812
розрахунками з оплати праці	1630	1605	1121	1383	1078
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	12543	14401	14003	13453
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	810	2131	1543	2385
Усього за розділом III	1695	119972	140937	202524	248717
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-	-	-
Баланс	1900	334878	345174	345528	352304

Фінансова звітність акціонерного товариства

«Перший київський машинобудівний завод»

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2014-2017 рр.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	49579	35704	41379	59277
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(54228)	(12370)	(17046)	(20096)
Чисті понесені зитки за страховими виплатами	2070	-	-	-	-
Валовий:					
прибуток	2090		23334	24333	39181
збиток	2095	(4649)			
Дохід (витрати) від змін у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-	-	-
Дохід (витрати) від змін інших страхових резервів	2110	-	-	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2110	-	-	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-	-	-
Інші операційні доходи	2120	3690	2156	2180	2693
у тому числі:					
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-	-	-
Адміністративні витрати	2130	(17571)	(23149)	(62840)	(65901)
Витрати на збут	2150	(731)	(280)	(465)	(62)
Інші операційні витрати	2180	(9078)	(6693)	(9650)	(4494)
у тому числі:					
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:					
прибуток	2190				
збиток	2195	(28339)	(4632)	(46442)	(28583)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-	-	-
Інші доходи	2240	-	384	87	162
у тому числі:					
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-	-	-

Закінчення додатка Б

Фінансові витрати	2250	(-)	(1961)	(6831)	(6621)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(41)	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування:					
прибуток	2290				
збиток	2295	(28339)	(6250)	(53186)	(35042)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-	-	-
Чистий фінансовий результат:					
прибуток	2350				
збиток	2355	(28339)	(6250)	(53186)	(35042)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5	6
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400				
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405				
Накопичені курсові різниці	2410				
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415				
Інший сукупний дохід	2445				
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450				
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455				
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460				
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(28339)	(6250)	(53186)	(35042)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5	6
Матеріальні затрати	2500	4573	7131	7989	4213
Витрати на оплату праці	2505	18784	20305	21728	20138
Відрахування на соціальні заходи	2510	6259	7390	4606	4453
Амортизація	2515	5138	5328	5160	5131
Інші операційні витрати	2520	9078	6693	9650	4494
Разом	2550	43832	46847	49133	38429

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5	6
Середньорічна кількість простих акцій	2600	44579720	44579720	44579720	44579720
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	44579720	44579720	44579720	44579720
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,63569)	(0,14020)	(0,19305)	(0,78605)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,63569)	(0,14020)	(0,19305)	(0,78605)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	-	-

**Фінансова звітність акціонерного товариства
«Перший київський машинобудівний завод»**

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2014-2017 рр.**

Стаття	Код рядка	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Надходження від:					
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	30754	35564	36956	37176
Повернення податків і зборів	3005	-	-	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-	-	-
Цільового фінансування	3010	772	551	334	293
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	800	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	-	-	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	40000	-	-
Інші надходження	3095	-	-	819	11
Витрачання на оплату:					
Товарів (робіт, послуг)	3100	(3440)	(2834)	(4037)	(3124)
Праці	3105	(16090)	(16461)	(16864)	(16473)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(8529)	(8505)	(5418)	(4453)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(3239)	(48326)	(10283)	(12452)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(8258)	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(57)	(27106)	(5752)	(7842)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(3182)	(12962)	(3771)	(4610)
Витрачання на оплату авансів	3135	-	-	-	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	-	-	-
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	-	-	26
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	-	-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	-	-	-
Інші витрачання	3190	(383)	(787)	(1525)	(774)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-155	2	-18	178
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації фінансових інвестицій	3200	-	-	-	-

Закінчення додатка В

необоротних активів	3205	-	-	-	-
Надходження від отриманих: відсотків	3215	-	-	-	-
дивідендів	3220	-	-	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-	-	-
Інші надходження	3250	-	-	-	-
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	-	-	-	-
необоротних активів	3260	(201)	-	-	-
Виплати за деривативами	3270	-	-	-	-
Витрачання на надання позик	3275	-	-	-	-
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	-	-	-	-
Інші платежі	3290	-	-	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-201	-	-	-
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-	-	-
Отримання позик	3305	-	-	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-	-	-
Інші надходження	3340	-	-	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	-	-	-	-
Погашення позик	3350	-	-	-	-
Сплату дивідендів	3355	-	-	-	-
Витрачання на сплату відсотків	3360	-	-	-	-
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	-	-	-	-
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	-	-	-	-
Інші платежі	3390	-	-	-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-	-	-	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-356	2	-18	178
Залишок коштів на початок року	3405	401	45	47	29
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	45	47	29	207

Продовження додатка Г

Скоригований залишок на початок року	4095	-	-	-	-	205672	-	-	214906
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(6250)	-	-	(6250)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Вкуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-

Продовження додатка Г

Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Вкуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	(8046)	-	-	(8046)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві		-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	(61232)	-	-	(61232)
Залишок на кінець року	4300	9234	-	-	-	133771	-	-	143005

Звіт про власний капітал за 2017 р.

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	9234	-	-	-	133770	-	-	143004

Продовження додатка Г

Коригування: Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилки	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	-	-	-	-	133770	-	-	143004
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(35042)	-	-	(35042)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зарєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-

Закінчення додатка Г

Анулювання вкуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	(4375)	-	-	(4375)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві		-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	-	-	-	(39417)	-	-	(39417)
Залишок на кінець року	4300	9234	-	-	-	94353	-	-	103587